

Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933-1941

V Cankarjevi založbi v Ljubljani je izšla letos knjiga «Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933-1941», ki jo je priredil dr. Dušan Biber. O knjigi je izšla v 10. številki mesečnika «Borec»; ki izhaja v Ljubljani, recenzija, ki jo objavljamo dobesedno v naslednjih odstavkih.

Knjiga «Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933-1941» ni izšla nepričakovano. Blizu bomo resnici, tako zapisemo, da smo zanj mnogi nestrpno povpraševali že dobri dve leti. Nanjo sta nas namreč opozorili najprej tiskarska vest spomladi 1964, da je Dušan Biber to razpravo na filozofski fakulteti v Ljubljani uspešno branil kot svojo doktorsko disertacijo v njeni prvotni obliki z naslovom «Nemška narodnostna manjšina v stari Jugoslaviji s posebnim ozrom na nacistično gibanje», nato pa 9. junija 1964) pa druga dnevnica vest, da je promoviral za doktorja zgodovinskih znanosti. Od teh formalnosti je moralo do novosti na našem knjižnem trgu preteči nič manj kot dve leti. Z njo si zdaj lahko izpolnimo splošno občutno praznino v znanstveni zgodovini o nacističnem gibanju nemške narodnostne manjšine v (stari) Jugoslaviji med svetovno vojno.

Morda ne bo napak, če ugodimo poudarimo, da je «Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933-1941» plod več kot štiriletnega temeljitega raziskovalnega dela. Dušan Biber je raziskoval predvsem v Inštitutu za družbene vede v Beogradu (1959-1963), moral pa je opraviti nelahko delo še izven naše države, v Zahodni Nemčiji, Veliki Britaniji in Švici. Materialno ga je pri tem podprli tudi UNESCO.

Pisce si je namreč zastavil na dolgo, da bo prispeval k znanstveni poglobitvi zgodovine nacističnega gibanja nemških narodnostnih manjšin ne le v (stari) Jugoslaviji, marveč v vseh državah srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope. Zgodovinarji, politiki in tudi širša javnost malodane povsem svetu živo poskušajo raziskati povezanost nemških narodnostnih manjšin med svetovno vojno, od Sudetov do Poljske. — Zdej, po izidu knjige, se moramo ugotoviti, da je Dušan Biber v tej smeri zelo uspešen.

Najpomembnejša pa mora razprava «Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933-1941» postati kajpak za nas, kajti obdobje 1933-1941 s takšnega aspekta doslej še ni nihče pri nas znanstveno in sistematično raziskoval. Kolikor pa bi morda lahko govorili o jugoslovanskih delih o tej problematiki, bi morali žal priznati, da gre do sedaj le za nekritično posplošena dela, utemeljena zgolj s splošno znanimi tezami, oziroma podprta z drobci iz redkih arhivov doma in po svetu.

Avtor sam v predgovoru skromno priznava, da njegovo delo še ni morda zapisk na tem področju, narobe, da se dandanes niso niti ustvarjeni vsi pogoji za pisanje sintetične zgodovine nemške narodnostne manjšine v (stari) Jugoslaviji. Takšna kompleksna zgodovina bi namreč morala zajeti in vsestransko raziskati to področje, to je, od naselitve pa do izselitve in pregona Nemcev, ter upoštevati tako demografske, etnografske, pravne, kulturne in gospodarske kot tudi notranje in zunanje politične vidike. Brez ustreznih monografij in zgodovinskih razprav o notranji in zunanji politiki (stare) Jugoslavije, o njeni manjšinski politiki in zakonodaji, prosvetni politiki in gospodarstvu, brez temeljitih razprav o delovanju raznih ustanov v (bivši) Avstriji, weimarski republiki in tretjem rajhu, ki so (kakor koli že) usmerjale in vplivale na politično dejavnost nemške manjšine, si ni mogoče zamisliti niti poskusa take sinteze.

Zavoljo tega bi — po mnenju Dušana Biberja — bilo še treba temeljito in sistematično znanstveno raziskati okupacijski sistem na raznih področjih okupirane Jugosla-

slavije med drugo svetovno vojno, pri tem proučiti vloge, ki so jo pripadniki nemške manjšine imeli v okupatorjevih vojaških in policijskih enotah, in organih oblasti, v gospodarstvu ipd. Kaj takega bi — tako meni avtor — zmogla le skupina znanstvenikov, ker temeljita izvedba zamisli presega moči posameznika.

To so tudi glavni vzroki, da se je Dušan Biber odločil za težišče razprave «Nacizem in Nemci v Jugoslaviji» v obdobju 1933-1941, to so tista (za ves svet usodna) leta, ko se je nacizem na veliko razmahnil oziroma začel sistematično prodirati in zmagovati tudi med nemško manjšino v (stari) Jugoslaviji, dokler je slednjič ni spreminil v bolj ali manj slep instrument svoje ekspanzionistične politike.

Dušan Biber je svojo študijo razdelil na uvodni pregled zgodovine jugoslovanskih Nemcev do Hitlerjevega prihoda na oblast — razprave leta 1933 — ter na pet poglavij: od Nastanka in razvoja nacističnega gibanja med Nemci v Jugoslaviji od leta 1933 do «anšlusa» (1. poglavje), prek Nemškega mostu na Jadran in nacistične je Nemcev v Sloveniji (2. poglavje), Nemcev v Sloveniji od «anšlusa» do začetka druge svetovne vojne (3. poglavje), Združitev Nemcev in novega vodstva kulturbund (4. poglavje) do Nemške pete kolone v Jugoslaviji (5. poglavje).

Kaj je hotel avtor doseči s to razpravo? Kakor sam pravi, je poskušal na temelju doslej doma in v tujini dosegljivih virov in literature čim bolj raziskati in osvetliti predvsem tale vprašanja: — Pogoj, metode in rezultati nacistične nemške narodnostne manjšine v predvojni Jugoslaviji; odpor proti nacizmu v organizacijah te manjšine, raznih političnih strankah in med narodi Jugoslavije; nastanek, razvoj, metode in rezultate delovanja nemške pete kolone oziroma pripadnikov nemške manjšine.

Manjšinska politika, stališča, motivi in ukrepi vlade ter področnih in drugih organov oblasti; stališča političnih strank do manjšinske problematike; vpliv notranje in zunanje politične dejavnosti na vladno politiko do nemške manjšine ter njen kulturni in gospodarski položaj.

Ukrepi, stališča in motivi politične dejavnosti raznih organov in ustanov nemške države in nacistične stranke med nemško manjšino v Jugoslaviji, ob upoštevanju zunanje politične dejavnosti in diplomatskih odnosov med kraljevino Jugoslavijo in tretjim rajhom.

Problematika nemstva in nacističnega gibanja med jugoslovanskimi Nemci v luči meddržavnih in diplomatskih odnosov med kraljevino Jugoslavijo in tretjim rajhom.

Pomen, vloga in dejavnost Nemcev v Sloveniji s posebnim ozrom na severno mejo in nemški most do Jadranskega morja.

Glede na časovno, kronološko razdelitev zgodovine (stare) Jugoslavije je zajeto gradivo razvrstilo na tale obdobja: Proglasitev kraljevine SHS 1. decembra 1918. Nacistični prevzem oblasti v Nemčiji 1933. Priključitev Avstrije k Nemčiji — marca 1938. Začetek druge svetovne vojne 1. septembra 1939. Aprilski zlom in okupacija Jugoslavije 1941.

Povsem razumljiva je nemara tudi avtorjeva očitno večja pozornost do razpravljanja nemstva v Sloveniji in problematike severne meje. To je bilo potrebno sprito izredno pomembne vloge Nemcev v Sloveniji, njihovih aneksijskih in germanizacijskih prizadevanj ter mnogih trenj s tem v zvezi med (staro) Jugoslavijo in tretjim rajhom.

Posebnost Biberjeve razprave je nenavadno veliko število opomb pod črto, saj jih ni nič manj kot 1472 in zavzemajo potemtakem povsem razumljivo kar 122 strani ali četrtino knjige.

S tem poudarkom pa morda knjigi nismo namenjavali znanstveni verjetnosti, da si bo pridobila poljudnost, narobe, celo prepričani smo, prav s to njeno odliko, s tolikšnim številom nadrobnosti

obrazložitev, kje je zdaj po vojni ta ali oni podatek, bo Biberjev «Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933-1941» na moč razširil vrste bralcev, zlasti v Sloveniji.

S takšno metodo v razpravi je Dušan Biber prvi pri nas pokazal vso obsežnost objektivnih informacij o vzrokih in posledicah zdaj že zaključenega zgodovinskega dejstva, ko se je proti koncu tretjega desetletja bore trideset tisoč Nemcev v Sloveniji tako razgelo, da so naši tedanji predstavniki zavoljo splošnega odpora slovenske javnosti morali vložiti v Beogradu odločnejše zahteve za oblastvene ukrepe zoper nacistična izživanja.

Mimo krajšega povzetka vsebine nost na koncu dodani se seznam v nemščini so (za večjo uporabnost) kratke ter register oseb, register zemljepisnih in register stvarnih imen. Za ilustracijo teksta je založba priložila 16 strani dokumentarnih posnetkov pomembnejših dogodkov in vplivnejših osebnosti v (stari) Jugoslaviji.

Biberjeva razprava «Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933-1941» so di v siherni javno, šolsko in privatno knjižnico pri nas!

J. S.

4. razstava TRAMAG v Veroni: primerke lažjega prenosnega žerjavnika, ki skrbi za prevoz težkega kamnatega bloka

MED BIVANJEM SUVANE FUME V PARIZU

Poveljnik laoskega letalstva se je uprl in dal bombardirati objekte v prestolnici

Zatrjuje se, da gre samo za notranji spor med generali - Suvana Fuma se bo danes vrnil v Vientian

VIENTIAN, 21. — Poveljnik laoskega vojaškega letalstva general Tao Ma je začel vojaško akcijo proti prestolnici. Iz Savanake v južnem Laosu je poslal davi ob 8.20 deset letal nad prestolnico Vientian, ki so bombardirali glavni štáb, ki je oddaljen tri kilometre od prestolnice, glavni štáb petega vojaškega področja, ki je oddaljen osem kilometrov od prestolnice, in letališče v Vientianu. Letala so bombardirala in obstreljevala tudi druga vojaška in civilna področja v prestolnici ter povzročila veliko škodo.

General Tao Ma je izjavil, da je njegova akcija naprava proti vojaškimi voditeljem in ne proti vladni. Zatrjuje se, da bi hotel general Tao Ma odstraniti generala Kuprasita.

Pred dvema mesecema je bil general Tao Ma odstranjen s mesta poveljnika letalstva in je postal poveljnik taktičnih operacij prevega letalskega področja s sedežem v Vientianu. To spremembo je naredil sprejel in praktično ni izpolnjeval ukazov glavnega štaba. Zaradi tega se je sestel v Savanaki na letališču, ki so mu ostali zvesti, dal je aretirati tri generale ter je dal bombardirati glavni štáb in druge vo-

jaške naprave v prestolnici. V ostalem delu države pa je vse mirno.

Predsednik vlade Suvana Fuma, ki je prišel večerjati v Laosu na prijeten obisk, je imel danes tiskovno konferenco. Izjavil je, da je upor nekaterih generalov praktično končan in vlada v celoti nadzoruje položaj. Priporočil je, da upor ni bil naperjen proti vladni. Suvana Fuma je izjavil, da je zaradi bombardiranja zgubilo življenje najmanj petdeset oseb, mnogo pa jih je bilo ranjenih. Glavni spor je med generalom Tao Ma in poveljnikom vojske generalom Kuprasitom. Toda uporniško gibanje, ki ga vodi general Tao Ma, ima malo pristavev v vojski. Gre za kraljevo vprašanje, ki nima niti opraviti z vietnamsko vojno. Suvana Fuma je izjavil, da bo jutri zjutraj odstopoval v Vientian.

Vsi uporniki so sedaj zbrani v Savanaku. Bivši voditelj desničarske struje v Laosu princ Bun Um, ki je sedaj kraljev inšpektor, je odstopoval z ameriškim in britanskim poslanikom v Savanaki, da s poročilom upornikom za rešitev krize in da posluša njihove zahteve. Zdi se, da uporniki zahtevajo odstopitev nekaterih generalov. General Tao Ma ima sedaj pod

nadzorstvom vsa letala vrste «T-28», ki so opremljena z bombami in raketi. Medtem so uradno javili, da so aretirane generale izpuščili na svobodo.

Tajske oborožene sile na laoski meji so v pripravi napad. Prekinili so letalski promet tajskih letalskih družb z Vientianom.

Katastrofalna poplava v Mehikem zalivu

TAMPICO, 21. — Iz tega mehiškega mesta sporočajo, da je 130 prebivalcev nekje vasi, ki je oddaljena 200 km severno od Tampica, izgubilo zaradi nenadne povodnje. Oblasti so poslane na kraj nešče številne helikoptere. Menijo pa, da se je mogoče prebivalcem posrečilo, da so se zatekli v hrbe preden je voda zalila polje. Evakuacija je povzročila hudo deževje, ki je v zadnjih urah zajelo vse področje mehiške obale v istoimenskem zalivu.

Po telefonu rešitve zapletenih računov

RIM, 21. — Prof. Lelong, predsednik generalne skupščine Mednarodnega računskega centra, napoveduje, da bo v kratkem obstajala možnost, da bo vsakdo lahko telefonično iz svojega stanovanja na določeno središče računskih strojev, ki mu bodo reševali konkretne računske probleme. Stroji bodo posredovali rezultate v najkrajšem času.

Prof. Lelong je v svoji izjavi dejal, da je ta nova pridobitev človeške tehnike zelo blizu. Danes je v Mednarodnem računskem centru vključenih 12 držav: Ghana, Libija, Argentina, Kuba, Ekvador, Mehika, Izrael, Japonska, Belgija, Francija, Grčija in Italija. Vse te države so se specializirale v določenih panogah človeške znanosti ter tvorijo skupaj nekakšno vseljeno enciklopedijo. Osrednji računski stroj bi moral biti po zamisli pobudnikov povezan s temi državnimi središči.

Prof. Lelong je nadalje izjavil, da center skrbi za znanstveno raziskovanje, za vzgojo kvalificirane osebe ter za računske storitve.

Na 3. zasedanju generalne skupščine, ki je danes zaključila svoje delo, so prisotni obravnavali razne načrte. Veliko pažnjo so povzročili načrti za ustanovitev skupnega centra, ki bi se posluževal elektronskega računskega stroja ob sodelovanju z INAC (Vsedržavna ustanova za uporabljanje računskih strojev).

Samotarski pomorščak na poti v Sydney

LONDON, 21. — Angleški samotarski pomorščak Francis Chichester, star 64 let, ki je odplul iz Plymoutha 27. avgusta letos z jadralnico na krožno potovanje po svetu, je sporočil po radiu v Londonu, da je že objadral Tri dobre nade ter da se nahaja na pol poti do Sydneya, kjer se bo prvidno ustavil. Chichester meni, da bo opravil svoje potovanje okoli sveta v manj kot 200 dneh. Jadlca s katero pluje, «Gypsy Moth 1», je dolga 16 metrov.

20-letnica reškega gledališča «I. Zajec»

REKA, 21. — Danes so na Reki praznovali 20-letnico reškega gledališča.

ZELEZNIŠKA NESREČA

Deset mrtvih na progi Pariz-Lyon

NEVERS, 21. — Danes zvečer se je v bližini postaje Cosne sur Loire, in sicer na severnem tiru, pripetila huda železniška nesreča. Vlak, ki vozi na progi Pariz-Lyon je iz neznanega razloga iztril. Po zadnjih cenitvah je izgubilo življenje 10 potnikov, medtem, ko jih je bilo 12 ranjenih.

Srečna črpalka mu ni pomagala

HOUSTON, 21. — Mehikanski kmet Benjamin Flores, star 26 let, kateremu so v sredo kirurgi vključili v krvni obtok posebno črpalko, je umrl prejšnjo noč. Floresa so bili prepeljali v metodistično bolnišnico ter je bil že ob svojem prihodu v zelo težkem zdravstvenem stanju. To pa se je potem še poslabšalo zaradi motenj na ledvičnih in zaradi neke druge operacije na pljučih.

Tudi v dveh drugih primerih, ko so zdravniki uporabili srčne črpalke, sta pacienta umrla zaradi nastalih komplikacij. Izjema je le nek mehiška ženska, kateri so tudi priključili srčno črpalko. Ta je ostala živa ter je sedaj že skoraj okrevala.

lišča «Ivan Zajec» s predstavo Gunduličeve «Dubravke». Tudi pred dvajsetimi leti je bila prva predstava «Dubravke».

V dvajsetih letih je reško gledališče, v katerem delujejo kot posebne ustanove tudi «Italijanska drama», opera in balet, uprizorila 5800 predstav, ki si jih je ogledalo tri in pol milijona oseb. «Italijanska drama» je priredila več kot 800 predstav na Reki in v mestih, kjer živi italijanska narodna manjšina.

Dimitri Talev umrl v Sofiji

SOFIJA, 21. — Bolgarski pisatelj Dimitri Talev, član glavnega odbora zveze pisateljev, poslanec in odlikovanec z nagrado Dimitrov, je umrl večerjati v Sofiji v 68. letu starosti. Njegovi rojaki so bili prevedeni v različne jezike. Med njimi je posebno znana tetralogija «Prespanski zvonovi».

knjige ~ gledališče ~ glasba ~ slikarstvo

film ~ ples

PO 121 DNEH MEDNARODNE RAZSTAVE

Pozitiven obračun beneškega bienala

BENETKE, oktober. — Po 121 dneh se je 16. t.m. zaključil 33. bienale mednarodne umetnosti v Benetkah. Uspeh razstave je bil nad vse zadovoljiv, tako v pogledu prodaje, kakor tudi glede zanimanja, ki sta ga pokazali tako italijanska, kakor tudi mednarodna kritika ter se posebej javnost.

V 121 dneh razstave so zabeležili 181.383 obiskovalcev, kar je najvišje do sedaj doseženo število. Leta 1964 je bilo 161.000 obiskovalcev, 1962. leta 154.000, a 1960. leta 151.000.

Prodaja umetniških del je bila zelo uspešna. Do sedaj jih je bilo prodanih kar 466 (369 v letu 1964). K temu je treba prišteti še 54 del dekorativne umetnosti. Skupna vsota znaša 141.684.690 lir. Gre za 156 del slikarske umetnosti, za 48 iz kiparske umetnosti ter za 262 del iz grafike. Razstave se je udeležilo 130 italijanskih ter 336 inozemskih umetnikov. Če se upoštevata, da je bilo od 2.785 razstavljenih del namenjenih za prodajo samo 1511 (ostala pripadajo muzejem, umetniškim galerijam in zasebnikom), predstavlja skupna vsota več kot 140 milijonov lir lep dosežek. Ta uspeh pa bo verjetno še večji, ker se pogajanja za prodajo nadaljujejo (sem spadajo tista, ki zadevajo beneško, bolonjsko in videmsko občino). Če se upoštevata nadalje, da je treba prišteti k tej vsoti še 15.210.000 lir, ki se nanašajo na uradne in ne-uradne nagrade, potem znašajo skupni prejemki umetnikov skoraj 157 milijonov lir. Ta vsota pa se bo verjetno povečala na 170 milijonov, ko se bodo pogajanja v teku zaključila.

Od umetnikov, katerih dela so žela največje finančno priznanje, lahko naštejemo naslednje: Enrico Paulucci, Sergio Dangelio, Francesco Tabusso, Riccardo Licata, Riccardo Manzoni, Umberto Bignardi. Med inozemskimi umetniki pa srečamo naslednje: Julius Staudnicki (Poljska), Juan Genoves, Eduardo Sana in Maria Dröb (Španija), Artur L. Piza (Brazilija), Robert Jacobsen (Danska) in Vladimir Makus (Jugoslavija). Paviljon, kjer so prodali največ del, je bil španski (38 od 118 razstavljenih).

Zanimanje italijanske in tuje kritike za razstavo je bilo zelo veliko. Uradno je bilo akreditiranih pri bienalu kar 801 kritikov in novinarjev (615 leta 1964), a od teh več inozemcev kot Italijanov. Do sedaj so zbrali že 1.700 član-

kov in pregledov z vsega sveta. Računajo tudi, da je o njem govorilo 28 radiotelevizijskih ustanov širom po svetu. Veliki uradni katalog razstave so tiskali v dveh izdajah (skupno 9.000 izvodov). Razdelili pa so brezplačno 50 drugih ilustriranih publikacij, ki so jih pripravile sodelujoče države, ali pa posamezni umetniki. Nadalje so razdelili 50.000 izvodov ilustrirane publikacije «Artisti italiani del nostro secolo».

Preplah v New Yorku zaradi lažnih «Chagallov»

NEW YORK, 21. — Že nekaj dni se manhattanke oblasti ukvarjajo s problemom nekaj deset tisoč slik, ki so bile prodane ne-vidnim ljubiteljem umetnosti. Gre za pet desetih slik, na katerih piše, da je njihov avtor slovit umetnik Charrall Chagall. Sedem teh slik so pokazali ssemu umetniku, ki je pred nedavnim prišel v New York na okrite svojih fresk na novem sedežu newyorškega gledališča «Metropolitan». Samo ob sebi se razume, da gre za potvorenje podpisov in za lažna dela, ki se pripisujejo temu slovitemu slikarju in ko so mu ta dela pokazali, je Chagall baje zahteval, naj bi omenjenih sedem slik takoj uničili. Toda okrajni državni tožilec se je temu uprl, ker da jih bo sodišče ohranilo kot dokazni material proti umetniški galeriji, ki jih je dalanaprodaj.

Glasnik okrajnega državnega tožilstva je potrdil, da je vest, da so razstavljalci galerije, ki je razpela vala lažne slike policali pred sodišče, resnična, vendar pa da se moč ni javil. Medtem pa so njegovo galerijo zaprl. Zvedelo se je, da policijske in sodne oblasti še ne vedo, kam se je skrli lastnik galerije; ve se pa za gotovo, da se vsa preiskava nanaša tudi na več pritožb in prijav proti lastniku galerije, od katerega so ljudje kupili lažne Chagalle.

Vsa zadeva je zbudila v newyorških umetniških krogih precej razburjenje, ker je vsak kupec v metnine dobil poleg avtentičnih Chagallovih slike, tudi potrdilo o avtentičnosti.

PO URADNIH CENITVAH OZN

Čez 40 let se bo podvojilo število prebivalstva na svetu

Lani je živelo na svetu nekaj več kot 3 milijarde in 285.000 prebivalcev - Visoka natalnost v Afriki

NEW YORK, 21. — Organizacija združenih narodov je danes objavila svoj demografski zbornik za leto 1965 iz zbornika je razvidno, da je prebivalstvo vsega sveta doseglo sredi lanskega leta 3.285.000.000 enot, kar pomeni, da je v prejšnjem enoletnem razdobju število prebivalstva na svetu naraslo kar za 65 milijonov, ali 180.000 novorojenčkov na dan. Zvišanje števila prebivalstva je treba pripisati na eni strani porastu rojstev, a na drugi strani podaljšanju povprečnega trajanja življenja v razvitejših deželah. Če se bo sedanjí povprečni letni prirastek nadaljeval v prihodnjih letih, bo prebivalstvo našega planeta število čez 40 let kar šest milijard in pol čuš.

V današnjih pogojih imajo prav prebivalci Evrope največ možnosti, da živijo najdlje. V nekaterih afriških deželah je ta možnost kar za 40 let nižja od evropske ravni. V večini azijskih dežel pa je nižja celo za 45 let. Na drugi strani pa je treba upoštevati, da je prav v Afriki natalnost najvišja. V Sudanu se na primer rodi letno 52 otrok na vsakih 1000 prebivalcev, a v Gvineji kar 62, kar predstavlja svetovno prvenstvo. Drugo področje visoke natalnosti je v Latinski Ameriki, in sicer od Mehike do Brazilije. Najnižji indeks natalnosti pa beležijo na Madžarskem, in sicer s 13,1 novorojenčkov na vsakih 1000 prebivalcev. Vzhodne evropske države beležijo baje najnižji povprečni indeks natalnosti: 19 novorojenčkov na vsakih 1000 prebivalcev.

Glede stanja v mestih so opazili naslednje premike: na svetu je danes 1500 mest, ki imajo več kot 100.000 prebivalcev, kar je enkrat toliko kot pred desetimi leti. Tokio, ki šteje 8.901.341 prebivalcev, je še vedno največje mesto na svetu. Sledi mu New York z nekaj manj kot 8 milijoni. Če pa se upoštevajo veliki mestni konglomerati, potem je na prvem mestu New

York z nekaj več kot 11 milijoni prebivalcev, a na drugem Tokio z nekaj več kot 10 milijoni. Na tretjem mestu je London (čez 8 milijonov), Sledijo Pariz (čez 7 milijonov), Buenos Aires (7 milijonov), Los Angeles (čez 6,5 milijonov), Chicago (čez 6,5 milijonov) in Moskva (čez 6 milijonov).

V zborniku OZN niso navedeni podatki o Kitajski.

V zadnjih desetih letih se je tudi zelo znižal odstotek umrljivosti. Da-

nes umre 16 ljudi na vsakih 1000 prebivalcev, medtem ko jih je pred desetimi leti umiralo kar 18.

Zbornik OZN navaja prvič tudi podatke o rojstvu nezakonjskih otrok. Ta pojav je zelo razširjen v Islandiji, kjer beležijo nekaj več kot 27 rojstev nezakonjskih otrok na vsakih 100 rojstev. Sledi Švedska s 13,1. Svetovno prvenstvo dosegla portugalska kolonija Sao Tome z 92,4 rojstvi nezakonjskih otrok na vsakih 100 rojstev.

Nobelova nagrada izraelskima pisateljema

Nelly Sachs

Samuel Agnon

V vili italijanske filmske igralka Gine Lollobrigide (ki se je pred kratkim ločila od svojega moža Milka Skofiča) so se pred dnevni zvezditi predstavniki filmskega ozvežja. Lollobrigide je priredila sprejem v čast Jacka Valentija (bivšega svetovalca predsednika Johnsona), ki je postal predsednik združenja ameriških filmskih podjetnikov. Na sliki: Claudia Cardinale, poslanik Reinhardt, Lollobrigide, Valenti, Merle Oberon in drugi

Mogočna eksplozija v sovjetski Aziji

MOSKVA, 21. — Sovjetska agencija Tass je sporočila, da so v SZ povzročili najmočnejšo

LETALSKO OPORIŠČE VAN DENBERG (Kalifornija), 21. — Ameriško letalstvo je večerj izstrelilo s tega oporišča meteorološki satelit. Letalski glasnik je izjavil, da ta kroži po tiru, ki gre čez obale tečaj.

22. oktober 1866 22. oktober 1966

Sto let pomeni mnogo v življenju posameznika, saj so le redki tisti, ki dočajo tako splošno starost. Sto let pa je relativno kratka doba v zgodovini naroda, posebno, če se temu narodu dobro godi. Ker se nam ni beneških Slovencev zgodilo dobro, je bila naša zadnja stoletna doba neskončno dolga.

V teh sto letih je naša država mnogo krvavela. Doživeli smo nesečno strahotnih vojn, v katerih so padli naši najboljši sinovi. Zaradi obupnega gospodarskega in socialnega stanja so se naše vase izpraznile. Po teh vaseh se število razvalin veča iz leta v leto. Prav tako se veča število praznih hiš, ki bodo postopoma razvaline. V nekaterih zaselkih je že danes težko dobiti štiri sposobne moške, da bi nesi mrliča na pokopališče. Nad 15 tisoč naših bratov je zapustilo svoje domove v zadnjih dvajsetih letih. Polje je neobdelano in nekoč cvetoče travnike prerašča robida in laza.

To smo doživeli v zadnjih sto letih! Ko si je italijanski narod priboril nov režim in demokratično republiko, smo tudi mi upali, da se nam bo bolje gojilo. Na žalost pa so pri nas nekateri ljudje, ki so samo sramota preobčutili, nadaljevali po osvoboditvi s staro politiko pritiska, raznarodovanja in preganjanja.

Ce bi mi danes uživali tiste pravice, ki nam po zakonih pripadajo, bi bilo neumestno obtoževati kogar koli, ki nam je delal krivice v preteklosti, kajti, rekli bi si danes ni čas za nekonstruktivne polemike, da bi podirali, kar se je začelo graditi, da bi postavljali prepreke, ampak ča, da bi v novem vzdušju gradili, kar je bilo zamujeno, gradili in postavljali temelje globljemu sodelovanju. Ker pa teh pravic ne uživamo, smo tudi danes prisiljeni povedati, kaj smo doživeli v preteklosti, kajti, če bi tega ne storili, bi mnogi težko razumeli našo sedanjost.

Predvsem moramo takoj povedati, da so naši predniki pred sto leti strnjeno glasovali za Italijo v upanju in pričnanju, da bodo dobili tiste stare pravice, ki jim jih je bila Avstrija odvzela. V tem smislu so bile dane tudi obljube. V nobenem primeru pa se niso z glasovanjem odrekli svojim pravicam.

Da se niso držale obljub italijanske oblasti nam povedo naslednja dejstva: Takoj po plebiscitu 22. oktobra 1866. leta je pisal «Il Giornale di Udine», da se morajo naši ljudje asimilirati, ti pa bodo potem pomagali raznarodovati sosedne Slovence. Tega navdila takratne videmske vodilne kaste so se dosledno držale vse oblasti skozi vseh sto let. Leta 1862 piše v «Novicah» št. 50. Andrej Komel iz St. Petra Slovenov ob Nadizi med drugim:

«Sliši se, da tukajšnja c. k. r. distriktna komisija bo svoje vradne opravila v slovenskem jeziku opravljala. Bog daj, da se to zgodi! Kar ljudske šole zadeva, se nič kaj posebno ne sliši, upati pa je, da bojo verili domorodci, katerim je za prid in omiko naroda mar, se za to reč potegovali. Združenim glasim kličemo prenehanje in prosimo odkritostno za to, kar nam gre — naj bi bili vsiljeni!»

Andrej Komel in vsi združeni glasovi pa niso bili uslišani. Točno deset let kasneje je bilo ustanovljeno v St. Petru Slovenov ob Nadizi italijansko učiteljske za samih sedem občin vzhodne Beneške Slovenije, medtem ko mnogi drugi večje mesto, Tolmezzo, s svojimi nad tridesetimi občinami Karnije, takšnega učiteljskega ni imelo. Špetskro učiteljske je do konca izpolnilo svoj nalog, četje, predvidevanja in pričakovanja videmskega «Giornale di Udine». Vzpogljilo je na stotine naših mladih sinov v prave janičarje, v sovranežnem duhu do svojega lastnega naroda.

Se pred ustanovitvijo učiteljske v St. Petru Slovenov, so postavili šole po vseh naših občinah. Kako so v teh šolah poučevali, nam pove tajna okrožnica, ki jo je razposlal vsem županom okrajni komisar v Cedadu 19. aprila leta 1869:

«Znana so nam vladna priporočila zaradi rabe nacionalnega jezika in v ta namen je pred kratkim okrajni šolski nadzornik obhodil ta okraj. Marsikaj sovražnik naše nedolžnosti — budoč krivice mišl pnavslavizma — išče vsakršnih pomočkov, da bi se v

tem kraju še nadalje ohranila raba slovenskega jezika, ki spominja na sramotno tujevo bivanje v Italiji. Razširjajo se med ljudmi tiskovine in tajni katekizmi in ker mora biti vladni mar, da se tako sovražno rovarjenje ustavi, ter da se krivici kaznujejo: vas opominjam, pazite, obiskujte šole, kjer je strogo zapovedano poučevanje izključno le v italijanskem jeziku in če opazite, da bi se kak učitelj predznili, posluževati se omenjenega jezika, sporočite mi to, da se tak človek takoj odstavi!»

Podobno ustrahovanje se je vsekoli nadaljevalo. Eden izmed takšnih komisarjevih asovražnikov je bil pokojni Peter Cernota, župnik na Lesah. Širli je katekizme in slovenske bukve med svojimi ljudmi. Ob začetku prve svetovne vojne je zaradi tega svojega dela izgubil življenje.

Kakšno krutostjo se je bil zagnal fašizem proti našemu jeziku, je vsem znano, zato ni potrebno, da to še posebej poudarjamo. Toda ustrahovanje in raznarodovanje se je nadaljevalo tudi po osvoboditvi. Zaradi prirazenosti svojemu narodu in ljubezni do svojega jezika so dali svoje življenje po osvoboditvi: Ivo Primozic iz Postaja, Anton Sibay iz Skrutovega in Andrej Jusic iz Petjave.

Da so morali naši otroci plačevati po osvoboditvi po 5 lir globe za vsako izgovorjeno slovensko besedo v šoli, je ugotovljena resnica. Da so poklicali na okrajno sodišče v Cento starše iz Brda zato, ker so bili poslali svoje otroke v slovensko šolo v Gorico, ne more nihče zanikati.

Da so izbrali zadnja leta prav Beneško Slovenijo, da bi preizkusili program IARD, ki ima raznarodovalne cilje, je prav tako dokazana resnica.

K tem resnicam spada tudi paradoks, da se trudijo furlanski župniki v naših slovenskih župnijah, da bi se naučili psaj za silo jezika vernikov in da so naši slovenski župniki prav tako prisiljeni učiti se furlanščine v furlanskih župnijah. Ali bi ne bilo bolj pošteno in pametno, če bi te župnike pustili vsakega na svojem naravnem mestu? Odgovor na to vprašanje pa da lahko samo videmska nadškofija, ki se je vmešala v raznarodovalni proces v Beneški Sloveniji.

Lahko bi nadaljevali s tem navstevanjem, a mislimo, da je navedenih dovolj primerov, ki dajejo jasen odgovor tistim, ki pravijo: «Mi bi dali beneškim Slovincem njihove pravice, če bi jih sami zahtevali!» Treba je, da ti ljudje spregledajo in nam povporjajo stotne krivice, s tem da se resno lotijo reševanja našega manjšinskega problema. Hkrati pa je treba mobilizirati vse demokratične sile v Italiji, vso slovensko in svetovno javnost, da nam bo pomagala spraviti z dnevnega reda, v pozitivnem smislu, naš problem. Sramotno in nedopustno je namreč, da se nahaja v XX. stoletju v središču civilizirane Evrope neka etnična skupnost, ki je popolnoma brezpravna, ki ne uživa najosnovnejših narodnostnih pravic.

Treba je napeti vse sile, da ne bomo začeli živeti drugega stoletja pod težo starih in novih krivic. IZIDOR PREDAN

Prvi župani v 12 občinah Beneške Slovenije po priključitvi

Na podlagi premirja, sklenjenega v Kriminu dne 13. avgusta 1866 med italijanskimi in avstrijskimi odposlanci, je tekla črta premirja na Teru ter so zato držali Avstriji zasledeno ozemlje vzhodno od Tera, torej tako rekoč tudi vso Beneško Slovenijo. Upravne in pokrajinske volitve so bile šele po odhodu avstrijskih čet 23. decembra in je kraljevi odlok imenoval dne 29. decembra 1866 župane po občin v vzhodni Furlaniji, med njimi tudi za slovenske občine Slavije ali kakor pravimo zdaj Beneške Slovenije:

1. občina Stara gora: Valentino Velliscig
2. občina Prapronto: Giuseppe Riepli
3. občina Režlja: Domentoo Bulolo
4. občina Dreka: Giuseppe Scuderin
5. občina Grmek: Giuseppe Craighi
6. občina Ruonac: Giuseppe Manzini
7. občina Sovodnje: Giuseppe Golea
8. občina Sv. Lenart: Andrea Garup
9. občina Srednje: Antonio Cristeg
10. občina Tarčet: Antonio Spe-

BENEŠKA SLOVENIJA

BELEŽKE IZPRED STO LET

Mirovna pogodba med Avstrijo in Italijo in rezultati plebiscita v slovenskih krajih

Njegovo Velikanstvo Kralj Italije in Njegovo Velikanstvo Cesar Avstrije sta sklenila vzpostaviti med svojima državama resničen in trajen mir: Ker je Njegovo Velikanstvo Cesar Avstrije odstopilo Njegovemu Velikanstvu Cesarju Francozu Lombardsko-Beneško Kraljestvo; Ker je Njegovo Velikanstvo Cesar Francoz priznal združitev imenovanega Lombardsko-Beneškega kraljestva z državo Njegovega Velikanstva Kralja Italije s pridržkom, da na to pristane prebivalstvo, primer- no vprašano za mišljenje, sta Velikanstva imenovali svoja popolnomočnika: Gospoda Louisa Friderika grofa Menabreja in gospoda Feliksa grofa Wimpfena.

Ta dva sta se sporazumela glede naslednjih členov:

1. člen. Od dneva izmenjave ratifikacijskih listin pričujoče mir- nove in prijateljske pogodbe med Njegovim Velikanstvom Kraljem Italije in Njegovim Velikanstvom Cesarjem Avstrije, med Njunimi dedici in nasledniki, med Njunimi državama in zadevnimi pod-

ložniki bo vladal večni mir.

2. člen. Obe strani bosta takoj izmenjali italijanske in avstrijske vojne ujetnike.

3. člen. Njegovo Velikanstvo Cesar Avstrije pristaja na združitve Lombardsko-Beneškega Kraljestva s Kraljestvom Italije.

4. člen. Meje odstopljenega ozemlja so določene po sedanjih upravnih mejah Lombardsko-Beneškega Kraljestva.

omissis

Dunaj, dne 3. oktobra 1866.

18 dni po sklenitvi mirovne pogodbe so 21. in 22. oktobra izvedli plebiscit. Kot je objavil «Giornale di Udine» dne 26. oktobra 1866, je bilo v vsej Furlaniji oddanih 105.386 »silo in eno«, a 15 glasov je bilo razveljavljenih.

REZULTATI PLEBISCITA V OKRAJH S SLOVENSKIM PREBIVALSTVOM

V okrajih s slovenskim ali pa narodnostno mešanim prebivalstvom so bili rezultati plebiscita sledeči:

Ime okraja	Si	No	Razveljavljeni
1. S. Pietro degli Schiavi	3.687	1	—
2. Cividade	8.785	—	—
3. Gemona	5.216	—	15
4. Moggio	2.541	—	—
5. Tarcento	5.205	1	—

Pred plebiscitom se je razvila seveda plebiscitna agitacija. Zivahno so nastopali proti avstrijskemu in duhovniški razni listi. Na velikansko množico volivcev pa ni vplivalo pisanje listov, ker je bila prevladujoča večina volivcev neplebiscitna. Globoko pobožno prebivalstvo Furlanije in Beneške Slovenije se je ravnalo le po zgledu videmskega nadškofa Andrea Casasole, ki je po podpisu mirovne pogodbe na Dunaju dne 3. oktobra odšel k vladnemu komisarju Quintinu Selli, s katerim sta se po dolgem pogajanjih znenila, da bo nadškof opravil v videmski stolnici Te Deum za do- roženi mir, molitev »pro Reges« za kralja Viktorja Emanuela II. in se izdal pastirsko pismo. Vse

to je opravil nadškof Andrea Casasola dne 10. oktobra. Naslednji dan je obvestil Quintino Sella predsednika vlade barona Riccarda v Firencah: «Ze sem Vas obvestil, da so v Vidmu in v okolici sprejeti vest o miru spočetka hladno. To izvir predvsem iz zaprtega značaja ljudi na levem bregu Timentina in zaradi nezaupanja glede meja, ki ga po premirju nisem uspel razpršiti. Potem ni bilo niti najmanjšega sleda kakšnih manifestacij, kakor da bi slo za mirovno pogodbo med Kitajsko in Japonijo. ... »Tu v Furlaniji, prip. prev.) sem moral tako rekoč z roko optipati, da je »Te Deum« povzročil zelo veliko zadovoljstvo večini prebivalstva. Skofstvo ne soglasje je mnoge motilo in skoro vse zalostilo. Na podeželju so mi mnogi previdni poznavalci razmer govorili, da je bila nevarnost, da plebiscit izpade ne ravno sovražne pač pa hladne. Najbolj protiklerikalno nastojeno so mi izjavili, da je stvar plebiscita (s Te Deumom, prip. prev.) pridobila 50 odst. glasov.» (Già Le feci sapere come la notizia della pace sia stata dapprima accolta con freddezza in Udine e dintorni. Ciò è dovuto anzitutto alla riserbatezza di carattere che regna alla sinistra del Tagliamento e poscia ad una diffidenza intorno ai confini che dopo l'armistizio io era mai riuscito a cancellare. Indi non vi era la più piccola traccia di manifestazione, come se si fosse trattato di una pace fra la China ed il Giappone. ... »Qui ho dovuto toccar con mano che il «Te Deum» recò una soddisfazione veramente grande alla quasi unanimità. Il dissenso del vescovo rendeva molti perplessi e quasi tutti affliggeva. Nelle campagne mi si diceva da molti prudenti estimatori delle cose che il plebiscito, se non ostile, correva il rischio di essere gelido. I più anticlericali mi dicevano che la causa del plebiscito aveva guadagnato il 50 per cento. ... »Pred in po plebiscitu je divjala polemika in boj proti katekizmi in krogom. Izgnali so iz njihovih župnij mestnega župnika Scroscoppia iz Sacila, mestnega župnika Gasparida iz Crodopla in mestnega župnika Filippa Eltija iz San Daniela, češ da so

držali za avstrijskimi oblastmi ali pa da so se pokazali hladne do Italije Viktorja Emanuela II. Odstranili so celo nekaj škofov iz beneških škofij ter jim je italijanska vlada dodelila prisilno prebivališče sprito njihovega vztrajnega opozicijskega stališča. Nekateri pa so sami zbežali iz svojih škofij. Videmskemu nadškofu Andreu Casasoli so zamerili, da se je tri mesece obotavljal zapeti Te Deum in moliti za kralja Viktorja Emanuelu II. ter izdati pastirsko pismo o pripadnosti Furlanije k Italiji, a v marcu 1867 so vrtil v škofijsko palačo, jo opustili in onesnažili. Podruglo leto je nadškof Casasola živel v svoji palači in je sploh ni zapustil ter se ni več prikazal na videmskih ulicah.

Duhovščina Beneške Slovenije je je se kar pomeni odnesla v strastnih napadih italijanskega liberalizma proti katoliški cerkvi

Zgodovinske perspektive na leto 1866

Ob stoletnici združenja beneških dežel združeno Italijo je bilo pričakovati več zgodovinskih del o «beneškem vprašanju, kot pa jih je doslej izšlo. Doslej so nam znana le tri pomembnejša dela: 1. Letterio Briguglio: «Correnti politiche nel Veneto dopo Villafranca», Edizioni di Storia e Letteratura, Roma, 2. Gino di Caporacco: «1866 Liberazione del Friuli», Edizioni Mundus, Roma, 3. Tiziano Tessitori: «Friuli 1866, uomini e problemi», Del Bianco Editore, Videm. Znanstveno najbolj tehtne pa so bile razprave italijanskih in drugih zgodovinarjev na 43. kongresu Inštituta za zgodovino risorgimenta, prve dni oktobra v Benetkah o «beneškem vprašanju v letih 1859-1866».

Briguglio ugotavlja, da je bilo kmečko prebivalstvo v beneških deželah popolnoma indiferentno do protiaustrijskega gibanja za združitev s piemontsko Italijo po miru v Villafranchi l. 1859, kjer je bil podpisani mir med Avstrijo in francoskim cesarjem Napoleonom III. V vrstah italijanskega prebivalstva so delovali predvsem deli srednjih in višjih stanov, intelektualci, študentje, člani svobodnih poklicev, trgovci, veliki in

srednji posestniki. Ti italijanski prepodročenci so se delili v dve stranki: akcijsko stranko (Partito d'Azione) in v stranko zmernezev. V letih 1859-1866 je že zvoledno precej bojovnih gesel revolucio- narnega in risorgimentalnega leta 1840 s hudo avstrijsko represijo v Milano, Benetkah in drugod. Raz- dikalne ideje so uplinali, a Mazzini in Garibaldi nista imela niti kol številih pristavev v beneških deželah. Po diplomatski rešitvi v Villafranchi upajo sedaj prepodročenci na Benetkah, da bo že savojška dinastija znala najti rešitev tudi na voljaškem področju in zato ni bilo v beneških deželah v tej dobi od 1859-1866 nobenih revolucio- narnih akcij, nobenega za- nesenjstva, ampak je pletla svoje mreže le navadna protiaustrijska organizacija, ki se je izživljala v obstruktiji in manjših irendent- stih naganjanjih. Krepko pa je bilo iselazanje v Piemont, niso pa bili vsi iselazci politični emigranti. Ker je prišlo l. 1866 na Dunaju do osvoboditve po med- narodni diplomatski akciji, ko je Avstrija odstopila Beneško Fran- cijo, ta pa Italijo, je pa ta postopek seveda v italijanskih prepodročjih zbudil granske občuteke neizpolnjene delavnosti in kom- plexe o neuspešnosti lastnega na- rodnoosvobodilnega gibanja. Avtor je prilozil zelo bogat izbor ti- stih, ki potrjujejo to stanje zmer- nega čakanja, »attendizma«.

Knjigi Gino di Caporacca se pozna, da je bil sestavljen zgo- dovinar, po dolgem proučevanju ar- hivov v Laksanu izvorne rešitve, ampak domoljub, ki je sečil sku- paj razna poročila iz listov ta- kratne dobe, iz že znanih kore- spondenc znamenitih osebnosti italijanskega prepodročja in še iz krajevnih občinskih kronik mesta Vidma. Nekoliko ovira pri branju zabrisano zaporedje dogodkov, oz- kot gledišč, omejenih na opisov- vanje krajevnih epizod. Pač pa je treba priznati Caporaccu objek- tivno naklonjenost in posluš tudi za opozicijske glasove, ki so bili skoro vsi iz katoliških krogov, in določeno kritičnost do poročil vlad- nih listov, ki so bili pravzaprav edini, ki so izhajali v Furlaniji, saj sta dva edina katoliška lista na Benetkah izhajala izven Fur- lanije, v Padovi in v Benetkah. Uporabljena spominska dela in zgodovine so maloštevilna in ne med najboljimi.

Kljub vsem tem številnim po- manjkljivostim pa je Caporaccov spis o letu 1866 za nas zelo zani- mliv, ker še nimamo in še šele pri- pravila slovensko znanstveno go- dovinsko delo o dogodkih in Be- neškem, ki so segali tudi na pre- češen del slovenskega etničnega ozemlja.

Caporacco omenja tudi znano zadevo z orodjem, ki so ga dobili v Podbocencu od milanskega na- rodnoosvobodilnega odbora. Pod- bociški odbor so sestavljali Furla- ni in Slovenci. Med njimi so kon- kretno opravili največ dela prav beneški Slovenci: Giovanni Maz- zini in Anton Crucil iz Podbo- nesca, Paldutti iz Cenebol. Orodje je po splošni starosti cerkviha, a ga sploh niso uporabili, ker je rešitev «beneškega vprašanja» padla drugod.

Kot uvod v zgodovinsko dogaj- nje prinaša avtor skraj v celoti delo zadravnika dr. Giandomenica Cloncia: «Udine e la provincia» v letu 1862, v katerem so zbrani statistični podatki o številu prebivalstva vseh občin Furlanije in s tem seveda tudi občin špertske- ga okraja in tudi drugih sloven- skih občin v drugih sosednih okra- jih, dalje nekaj podatkov o šolst- vu, cerkveni, upravnih in sodni- skih organizacijah ter o gospodarskih razmerah z raznih področij prid- bitne delavnosti. Čeprav so ti po- datki zelo skopi, pa je podajajo zaokroženo silko o splošnih razme- rah v Furlaniji pod avstrijsko up-ravo le tri leta pred priključitvijo k Italiji.

Velika večina poglavij opisuje v očmi odhivcev v Furlaniji, prista- zenenost italijanskim domoljubov in njihova razočaranja, umika- nje Avstrije, pa spet njihovo prodiranje, radostni sprejem prve italijanske odelne lahke konjenice na čelu s podporočnikom Bernar- dom Breghinem, rojenem v Vid- mu, ki je živel nekaj časa kot po- politični emigrant v Piemontu in prihajal kot osvoboditelj v rojst- no mesto Videm, a je bil sloven- skega porekla, saj so prišli njegovi predniki iz Breginje v Idroso pri Kobariču kot Breginji in se nato preselili v Videm.

Podrobno je tudi podano stra- teško umikanje italijanske vojske pod generalom Cialdinijem preko Timentina in po nekaj dnevih spet njeno napredovanje v gorisko de- želo, dokler ni premirje v Krim- nu dne 13. avgusta postavilo črto premirja na reko Ter, tako da so Avstriji ponovno zasedli tretji- no vzhodne Furlanije. Objavljeni so sicer še znani viri o spretnih pogajanjih italijanskega generala Pettitija, ki so privedla do popu- ščenja Avstrije na reko Ter na- mesto na Timent, kot so to prvotno zahtevali Avstriji. Civilne- mu zastopniku italijanske vlade v Vidmu je bilo tako laže razviti agitacijo za popoln uspeh plebi- scita, ki ga je bila predvidevala tu- di dunajska mirovna pogodba, kot pa če bi bila italijanska uprava in vojska morala oditi na odda- ljeni desni breg Timentla.

Bolj zanimiva so naslednja po- glavja, ker se v njih ne bliska toliko avreol kot na starih olja- nih slikah z zgodovinskimi bitka- mi in zmagoslavjimi vhodi v osvobodjena mesta, ampak je v njih več prikazov dejanskega vsakda- njega življenja v Furlaniji v pr-

vih dnevih nove Italije, češar ni v splošnih zgodovinskih knjigah o letu 1866. Prav nasprotno od avstrijskih oblasti, ki so v Avstri- ji najstrože preganjale sleherni delavsko društvo, pa čeprav se bilo tudi navedeno podporno, so italijanske oblasti nove Italije na- ravnostno pohitele z ustanavljanjem delavskih društev za vzajemno po- moč (Società operaia di mutuo soccorso). V videmsko delavsko podporno društvo so se vpisale najbližnje mestne osebnosti, a vladnega komisarja Quintina Sel- lo so izbrali kar za častnega cla- na. Na ustanovnem obnem abo- ru je godba zaigrala kraljevske koronice, a kralju so tisoči vzkl- kali.

Po drugi strani pa so oblasti izpraznile samostane kot npr. 17. IX. 1866 ženski samostan sv. Klare v Vidmu, ki so v nekaj urah vrgli na cesto nune in na- stanišči v njem avstrijske vojne ujetnike. Nadškofski semenišče so izpraznili dvakrat; najprej v avgustu, drugič 7. oktobra: prvič za italijansko vojsko, drugič za okužene s kolero, ki jo je privle- kla s seboj vojska. Seveda so te zasedbe verskih ustanov spremlja- le ne samo skrajno napadale proticerkve polemike v vlad- nem časopisu, ampak se tudi raz- ne aranzirane akcije dvomilnega okusa z nastopi prostitutk, vitho- tapljenega ženskega perila in dru- gih klasičnih antiklerikalnih sred- stev za smešenje samostanskih in cerkvenih predpisov in obredov.

V to motno ozračje je je padla še zadeva videmskega nadškofa Andrea Casasole, dolepel pravzaprav edinega Furlana na prestolu vi- demske nadškofije. Zda, ob sto- letnici, se prav nič ne čudimo, da se je nadškof Casasola od 25. julia, dneva prihoda piemontskih čet v Videm, pa do 10. oktobra obotavljal moliti za kralja Viktorja Emanuelu II., ko so mu pa kraljevi vojaki in uradniški metali na cesto nune in jih zmerjali s pocestnicami, mu pregнали tri glavne mestne župnike v treh po- membih furlanskih središčih, v listih pa dnevno zmerjali duhov- ščino kot reakcionarno podporo avstrijskega plemstva in zlasti nadvojvodinj ter še povrnu na- padli papeštvo in osebo papeža, ki so mu vsak čas imeli izgrati Rim in mu odvzeti posvetno ob- ladi. Toda previdni nadškof bi vse to prenesel, to golo besedi- čenje in šramotenje, ker je pač računai, da to preide, ko ne bi bilo te negotovosti, kdo bo oprav- ljal vrhovnega oblast nad nje- govo nadškofijo. Saj so se tri mese- ce sprehajali sem pa tja avstrijski in italijanski armadni zbori, saj je bilo podpisano 13. avgusta pre- mirje v Kriminu s črto premirja, ki je na rečici Ter presekal nje- govo nadškofijo na dva dela.

Končno pa je le prišlo 3. ok- tobra na Dunaju, do podpisa mi- rovne pogodbe, ki je prinesla pri- stanek avstrijske vlade, da odsto- pi beneške dežele francoskemu ce- sarju, da jih leta izroči Italiji Viktorja Emanuelu II., pod pogoj- em, da konzultirajo o tem prebivalstvo v teh deželah. Tudi vi- demski nadškof je dobro vedel, kot vsi drugi ljudje na visokih položajih, da je bilo kmečko prebivalstvo neprizadeto glede go- dovinških dogajanj, a da so ti neprizadeti tvorili takrat 80 odst. celotnega prebivalstva, medtem ko so bili drugi na italijanski strani barikade. Nadškof je tudi vedel, da bo s črto premirja po sredini Furlanije plebiscit pravi gotovo u- spel, pa čeprav bi bil hladen, ko so se vladni komisar Sella in nje- govi zaupniki bli. Odmolji je za- to, rad ali nerad, v videmski stol- nici molitev »proregre nostro« in napisal v pastirski list, da jih je Božja previdnost poslala pod fezio savojске vladarske hiše. Zavedal se je tudi on, kot nasprotna Jaka- binska stran, da je vrgel s tem v plebiscitne skrinjice 50 odst. gla- sov za Italijo.

Na dan 21. oktobra je glasovalo vse mesto Videm takoj za člani nadškofijske kapitla videmske stolnice, ki so prvi glasovali zgo- daj jutraj. Glasovalo je vse zme- čko neprizadeto podeželje, glosa- vala je s svojimi duhovniki tudi vsa kmečka Beneška Slovenija. V Ahtenu je nekdo v domoljubnem zanesljivosti nagal na plebiscit- na volišča še ženske, ki sicer niso imele volilne pravice in so volile zato vse slovenske ženske ta- krat skoraj stodoletno slovenske antenske občine.

V plebiscitu so glasovali proti tako zelo redki značajni in trma- sti posamezniki, da je plebiscit iz- padel preveč totalitaren in mu pri- zadevanje današnjih piscev kome- ntarstvenih spisov ne morejo dati značaja svobodne demokratične iz- bire. Preveč je bilo tudi po pisa- nju vladnih listov nove savojске vlade med ljudstvom »avstrijskan- tov«, katoliških množic nasprotni- ka ateističnemu radikalizmu prepod- rovske Italije; dalje čisto navad- nih italijanskih skrajno konservati- vnih premožnih krogov, da bi bi- lo kar 99,98 odst. glasovalcev v Furlaniji po svojem prepričanju za Italijo.

Ze nekaj mesecev po plebiscitu je vzplamtel boj med Cerkvijo in nadškofom, medtem pa so prve občinske in pokrajinske volitve že pokazale malce večjo demokrati- no izbirčnost kot pa totalitarna enotnost plebiscita, saj so morali listi v volilni kampanji napadati poskuse »farjeva«, »crnuhova«, »avstrijskantov« in »reakcionarjeva«.

ALBERT REJEC

(Nadaljevanje na 5. strani)

RADIO VIZIJA

SOBOTA, 22. OKTOBRA 1966

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila; 7.00 Kolektor; 7.30 Jutra- nja glasba; 11.00 Šopek sloven- skih; 11.45 Vokalni ansambli; 12.15 Tržaške ulice in trg; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 D'Anzilevi mol- vi; 15.00 Glasbena oddaja za mla- dine; 16.00 Volan; 16.30 V tržič- skem taktu; 17.00 Folklorne pes- mi; 17.30 Razkustne pesmi; 18.15 Umestnost in prireditve; 18.30 Pa- norama jazz; 19.00 Catherine Spaak in Gianni Morandi; 19.15 Družinski obzorji; 19.45 Oddaja: kije; 19.30 Zabavni ansambli; 20.00 Sportna tribuna; 20.35 Teden v Italiji; 20.45 Oktet «Planika»; 21.00 «Prazna hiša», veseloigra; 21.40 Vabilo na ples; 22.40 Za konec tedna.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 17.30, 19.15 — Poročila; 7.15 Ju- tranja glasba; 10.15 Ritmi; 10.45 Pesmi; 11.00 Celantanov klan; 11.15 Plošče; 11.30 Današnji pevec; 12.00 in 13.00 Glasba po željah; 13.40 Za prijetno razpoloženje; 14.00 Povečevke; 15.00 Koncert lahke glasbe; 15.45 Pojeta 2. Vučković in 2. Milic; 16.20 Izbrali ste; 17.00 Opera glasba; 17.40 Jazz; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Orkester Vaughn; 22.15 in 22.35 Plesna glasba.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila; 8.30 Jutranji pozdrav; 8.45 Neapeljska pesem; 9.00 Oper- nski motivi; 9.20 Strani iz albu- ma; 10.05 Opera antologija; 10.30 Zvočni trak; 11.00 Nove pesmi; 11.30 Jazz; 11.45 Pesmi, ki so v modi; 13.30 Sobotne radijske kro- nike; 15.00 Orkester Sforzi; 15.30 Tribuna mladosti; 16.00 Ital. ska- delnica; 16.30 Oddaja za bolnike; 17.10 Kitaristi D'Auri; 17.25 Izre- banje loterije; 17.30 Opera glas- ba s plošč; 18.00 Glasbena pri- zna; 18.40 Povečevke; 19.20 Delovna Italija; 20.20 H. Sienkiewicz; «L'al- tra»; 21.15 Beethoven in Weber; 21.45 Plesna glasba.

Il. program

7.30, 8.30, 13.30

Vreme večerj: najvišja temperatura 19,5, najnižja 14,2, ob 19, ur 17; zračni tlak 1014,6, vlažnost 70 odst., veter 5 km jugovzhodno, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 20,6 stopinje.

RAZGOVOR ŠOLNIKOV S ČASNIKARJI

Sindikat slovenske šole opozoril na probleme slovenskega šolstva

Pred petimi leti je bil objavljen zakon o slovenskem šolstvu, a se ne izvajajo še v celoti

Včeraj je bil na sedežu v Ulici F. Filzi razgovor med zastopniki sindikata slovenske šole in novinarji o sedanjem položaju in problemih slovenskega šolstva ter slovenskih šolnikov. Predstavniki sindikata so podrobno navedli, kaj se oblasti ukrenile od objave zakona za slovensko šolstvo do danes in kaj je treba še napraviti, da se bodo določbe omenjenega zakona v celoti izvajale, tako da se bo slovensko šolstvo lahko normalno razvijalo in da se bodo opravile krivice, ki se še godijo slovenskim šolnikom.

Drevi bosta odobreni kandidati listi KD

Volilna komisija Kršćanske demokracije, ki je pod vodstvom pokrajinskega tajnika dr. Botterija sestavljala kandidatske liste za občinske in pokrajinske volitve v Trstu, je zaključila svoje delo. Kandidatski listi bosta skupno z volilnim programom, ki ga je sestavila posebna študijska komisija, predloženi v odobritve mestnemu in pokrajinskemu odboru KD, ki se bosta sestala danes ob 16. uri obnočno ob 18. uri.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA TURISTIČNE IN LETOVIŠČARSKÉ USTANOVE

Letos znaten porast števil domačih in tujih turistov

Potporečno pa so se turisti zadržali manj časa na našem ozemlju, česar je bilo krivo predvsem slabo vreme

O raznih problemih našega šolstva smo že večkrat pisali. Ob peti obletnici zakonitve slovenskega šolstva v Italiji in na podlagi včerajšnjega razgovora s slovenskimi šolniki pa bomo te dni podrobneje in bolj objektivno obravnavali probleme, da namje opozorimo pristojne oblasti in v upanju, da ne bo treba čakati še nadaljnjih pet let na njihovo rešitev.

Delovanje občinske zdravstvene nadzorne službe v septembru

Nadzorna služba občinskega oddelka za zdravstvo in higieno je tudi v mesecu septembru opravila mnogo dela tako pri nadzoru: nju industrijskih podjetij, skladišč in trgovin v živili in piščali, kot tudi pri nadzoru nadzornikov, ki jih je bilo 236.779, letos samo 246.003, predlanskim pa 229.754. Po večalo pa se je število turistov v tujih turistov. Letos jih je bilo 199.224, lani 209.986, letos pa 229.754. Med tujimi turisti so bili po številu na prvem mestu jugoslovanski turisti, sledijo Avstrijci, Francozi, Nemci, Američani, Angličani, Švicarji, Turki in Belgijci.

DEJAVNOST DEŽELNEGA SVETA

Prihodnji teden mnogo dela za komisije

Komisije bodo razpravljale o raznih zakonskih osnutkih

Prihodnji teden bo delovni svet nadležal razpravo o zakonskem osnutku o stališču ustanove za razvoj obrtništva ter o pravnem in ekonomskem položaju oseba. Kot po navadi bo prvi del tedna namenjen pravnemu, drugi pa ekonomskemu, interdisciplinarni razpravi.

Prihodnji teden čaka še posebno mnogo dela komisije deželnega sveta. Pod predsedstvom svetovaleca Cociannija se sestane v ponedeljek popoldne prva komisija, ki bo začela razpravljati o zakonskem osnutku, s katerim se razstave pristojnosti odseka za zemljiški kredit pri goriskih hranilnici na vse deželno ozemlje. Ker sedaj ni v Furlaniji - Julijski krajini zavoda za zemljiški kredit z deželno komisijo, s sodelovanjem katerega ni lahko uresničiti politiko deželnega razvoja v tej panogi, je namen ukrepa, da se to vprašanje reši z raztegnitvijo pristojnosti omenjene hranilnice. Deželi je sedaj na razpolago samo ta pot, da lahko izvede racionalno politiko glede zemljiških kreditov. Prva komisija bo morala tudi izreči svoje mnenje glede izdatkov v zvezi s podlžitvijo prispevkov za gradnjo šolskih poslopij. Komisija bo nadaljevala razpravo o istih osnutkih 26. oktobra.

Peta komisija za javna dela, urbanizmo, prevoze in turizem se bo sestala 25. t. m. pod predsedstvom svetovaleca Ribezija in bo razpravljala o prispevkih za gradnjo bolnišnice. Kot je znano, je deželna uprava z zakonom št. 36 ob 31. decembru 1965 bila pooblašena, da daje za dvajset let do 5 odst. prispevka za kritje obresti na posojila, ki jih najamejo bolnišniške ustanove za gradnjo, razširitev ali obnovitev svojih sedišev. V ta namen je predvidela zakon, da se porabi za lanske leto največ 100 milijonov lir. Ker se je pokazalo, da ima zakon vzpodbud-

kršenje občinskega higienskega pravilnika ter napravila pet prijav, ki so bile poslane sodnim oblastem, zaradi kršitve raznih zakonov in dekretov.

Drevi bosta odobreni kandidati listi KD

Volilna komisija Kršćanske demokracije, ki je pod vodstvom pokrajinskega tajnika dr. Botterija sestavljala kandidatske liste za občinske in pokrajinske volitve v Trstu, je zaključila svoje delo. Kandidatski listi bosta skupno z volilnim programom, ki ga je sestavila posebna študijska komisija, predloženi v odobritve mestnemu in pokrajinskemu odboru KD, ki se bosta sestala danes ob 16. uri obnočno ob 18. uri.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA TURISTIČNE IN LETOVIŠČARSKÉ USTANOVE

Letos znaten porast števil domačih in tujih turistov

Potporečno pa so se turisti zadržali manj časa na našem ozemlju, česar je bilo krivo predvsem slabo vreme

Na zadnji seji upravnega odbora turistične in letoviščarske ustanove je predsednik dr. Giacomo podal med drugim poročilo o razvoju turizma na Tržaškem. V prvih devetih mesecih letosnjega leta, št. 1012, je bil objavljen v Uradnem listu italijanske republike 9. 10. 1961, v Uradnem vestniku vladnega generalnega komisariata št. 30 pa 21. oktobra 1961. Včeraj je torej poteklo točno pet let.

Ob objavi tega zelo važnega zakona za našo narodno ekonomsko smo si obetali in upali, da se bodo njegove določbe začele v celoti takoj izvajati in da bodo sledila zadevna izvrševalna pravila ter dekreti, saj smo na zakonitev slovenskega šolstva prej čakali že toliko let. Po petih letih od objave, kot je bilo očitno razvidno iz včerajšnjega razgovora s sindikalnimi predstavniki naših šolnikov, pa moramo žal ponovno ugotovljati, da se zakon o slovenskem šolstvu v celoti ne izvaja in da je še vrsta nerešenih vprašanj, ki čakajo na rešitev. Izdani so bili sicer nekateri dekreti, toda potrebni so še drugi, da se bodo opravile krivice šolnikom in da se bo slovensko šolstvo normalno razvijalo.

O raznih problemih našega šolstva smo že večkrat pisali. Ob peti obletnici zakonitve slovenskega šolstva v Italiji in na podlagi včerajšnjega razgovora s slovenskimi šolniki pa bomo te dni podrobneje in bolj objektivno obravnavali probleme, da namje opozorimo pristojne oblasti in v upanju, da ne bo treba čakati še nadaljnjih pet let na njihovo rešitev.

Nadzorna služba občinskega oddelka za zdravstvo in higieno je tudi v mesecu septembru opravila mnogo dela tako pri nadzoru: nju industrijskih podjetij, skladišč in trgovin v živili in piščali, kot tudi pri nadzoru nadzornikov, ki jih je bilo 236.779, letos samo 246.003, predlanskim pa 229.754. Po večalo pa se je število turistov v tujih turistov. Letos jih je bilo 199.224, lani 209.986, letos pa 229.754. Med tujimi turisti so bili po številu na prvem mestu jugoslovanski turisti, sledijo Avstrijci, Francozi, Nemci, Američani, Angličani, Švicarji, Turki in Belgijci.

DEJAVNOST DEŽELNEGA SVETA

Prihodnji teden mnogo dela za komisije

Komisije bodo razpravljale o raznih zakonskih osnutkih

Prihodnji teden bo delovni svet nadležal razpravo o zakonskem osnutku o stališču ustanove za razvoj obrtništva ter o pravnem in ekonomskem položaju oseba. Kot po navadi bo prvi del tedna namenjen pravnemu, drugi pa ekonomskemu, interdisciplinarni razpravi.

Prihodnji teden čaka še posebno mnogo dela komisije deželnega sveta. Pod predsedstvom svetovaleca Cociannija se sestane v ponedeljek popoldne prva komisija, ki bo začela razpravljati o zakonskem osnutku, s katerim se razstave pristojnosti odseka za zemljiški kredit pri goriskih hranilnici na vse deželno ozemlje. Ker sedaj ni v Furlaniji - Julijski krajini zavoda za zemljiški kredit z deželno komisijo, s sodelovanjem katerega ni lahko uresničiti politiko deželnega razvoja v tej panogi, je namen ukrepa, da se to vprašanje reši z raztegnitvijo pristojnosti omenjene hranilnice. Deželi je sedaj na razpolago samo ta pot, da lahko izvede racionalno politiko glede zemljiških kreditov. Prva komisija bo morala tudi izreči svoje mnenje glede izdatkov v zvezi s podlžitvijo prispevkov za gradnjo šolskih poslopij. Komisija bo nadaljevala razpravo o istih osnutkih 26. oktobra.

Peta komisija za javna dela, urbanizmo, prevoze in turizem se bo sestala 25. t. m. pod predsedstvom svetovaleca Ribezija in bo razpravljala o prispevkih za gradnjo bolnišnice. Kot je znano, je deželna uprava z zakonom št. 36 ob 31. decembru 1965 bila pooblašena, da daje za dvajset let do 5 odst. prispevka za kritje obresti na posojila, ki jih najamejo bolnišniške ustanove za gradnjo, razširitev ali obnovitev svojih sedišev. V ta namen je predvidela zakon, da se porabi za lanske leto največ 100 milijonov lir. Ker se je pokazalo, da ima zakon vzpodbud-

Tržaški dnevnik

«PRAŠIČJI DIR» A. POPOVIČA TUDI V TRSTU

Imenitni beograjski gostje v Kulturnem domu

Izvrstna igra Ružice Sokič, Miodraga Popoviča-Čkalje in Bora Todorovića ter plesalke Branke Ferendino v ostri satiri

Izrednega gostja smo imeli sinoči v Kulturnem domu: beograjsko komorno avantgardno gledališče «Atelje 212», ki se je ustavilo, pri nas na povračilo uspešnega nastopa na mednarodnem festivalu gledališča v Pratu. Uprizorilo je jedro satiro «Prašičji dir» srbskega avtorja Aleksandra Popovića v režiji Nebojše Komadina in v izvedbi igralske trojice Miodrag Petrović-Čkalja, Ružica Sokič in Bora Todorović.

Za kaj pravzaprav gre? Teško je to do kraja razložiti, če se mora poslušalec lotiti za besede in pri tem hoče-čisto izgubljati rdečo nit, ki bi jo hotel potegniti iz zamešanosti stene neštetih jezikovnih, miselnih, na konkretno stvarnost nekega ambienta kakajčih in vse vprek v širinsko prostorskih alegorijah nanižanih fines. Pa vendar! Na sceni se pojavita brata Todor & Mileva. Prvi Todor, jezdec, lastnik konja, večni magistral in neumijeni tiran; drugi Todor, nima konja, pa bi ga hotel imeti. Vzeti bi ga hotel pravemu Todoru, pa nima zato ne dovolj poguma, ne dovolj moči. Med njima je Mileva, bitna barmaka pečka, bitje, ki se lovi med obema, kot se lovi v življenju. In vse to je vir spora, prepričani, kaj protij, upora, zavisti ki se po brez-

številnih peripetijah izkristalizirajo v filozofskem ugotavljanju, da so v življenju taki, ki se rodijo na konju in ne razjajajo; prej crkne mrcina pod njimi. Lahko jih vrže v smeti, pa tudi v smeteh jahajo naprej. Komur je dobro, je dobro v življenju in smrti, komur gre slabo, gre vedno slabo; če bi bil kamen, bi ga razbili, da bi naredili iz njega gramoz.

Moralna tema rezoniranja pa bi nam bila, da je pač vse zaman. Kdor je na vrhu tiste tistega ki je pod njim. Nič mu ne moreš, tudi ubiti ne.

Nasvetovanje se je Aleksandar Petrović lotil problem, ki ga imajo vsi ljudje, ki se lotijo tega. Toda lotil se ga ni z zaključeno fabulo. Za avantgardistično umetnost bi to bilo preostavljeno. Lotil se ga je intelektualistično rezoniranjem, kar bi bilo seveda najbolj razumljivo. Lokalizmi, ki imajo v dnevnem ambientu brez domova se toliko večji učinek kot ga lahko ima - ne glede na splošno problematiko - v drugačnem jezikovnem prostoru.

Če nam na naše obžalovanje ni bilo dano v vseh detaljih in finostih slediti izčrpnim in kategoričnim platni predstavne pa smo bili zato zdatno poplačani ob uživanju resnično mojstrske igre nastopajočih. To kar so nam pokazali beograjski odrski umetniki, je bila konkretna izvedba v pravem pomenu besede. Vsak gib, vsaka grimasa, vsak pogled, vsak akcent in vsa glasovna barvitost, vse je bilo tako preprosto, sproščeno in nenaravno, pa vendarle je bil vsak efekt do kraja in z virtuozno prenositvijo dogan in privlačnosti. Res, vsimeno trio, v katerem je vsak njegov član v celoti uveljavil svoje igralske vrline; Ružica Sokič, Bora Todorović, Miodrag Petrović-Čkalja in plesalka Branka Ferendino nam bodo ostali v nepozabnem spominu, kot mojstrski oblikovalci in interpreti.

Avantgardno je bila zasnovana sedva tudi scena z menjavanjem na minimum omejenih rekvizitov, ki so po vendarle posrečeno nakaj. Zonali usakokratni prostor.

Dokaj številno občinstvo je bilo, gledalci umetnike nagradilo s toliko aplavzom, zale, priznanjem za enkratni igralski uspeh, ki je bil res imenitno povračilo za manjšo razumevanje jezika in njegovih fines. Zeleni pa bi, da bi v aplavzu našega gledališkega občinstva beograjski umetniki čutili čisto pravi občutek, da so za to, kar so naredili, zaslužili vsaj toliko, kot so zaslužili za to, kar so naredili.

J. K.

Prispevek občinam za javna dela

Pred kratkim je delovna uprava določila izdatke v prid občinam, ki imajo primanjkljaj, in sicer glede posojil za javna dela, začeta v preteklih treh letih brez državnega prispevka. Dežela bo na podlagi tega zakona dajala po 150 milijonov lir na leto za vsako občino. Na ta način se bodo številne občine rešile bremen, ki jim jih prizadevajo dolgi. Hkrati pa bodo lahko poskrbele za najbolj nujna javna dela. Prošnje za prispevke sprejema odborništvu za krajevne ustanove. Vrednosti so: 28. 10. 1966, 1. 11. 1966, 1. 12. 1966, 1. 1. 1967, 1. 2. 1967, 1. 3. 1967, 1. 4. 1967, 1. 5. 1967, 1. 6. 1967, 1. 7. 1967, 1. 8. 1967, 1. 9. 1967, 1. 10. 1967, 1. 11. 1967, 1. 12. 1967, 1. 1. 1968, 1. 2. 1968, 1. 3. 1968, 1. 4. 1968, 1. 5. 1968, 1. 6. 1968, 1. 7. 1968, 1. 8. 1968, 1. 9. 1968, 1. 10. 1968, 1. 11. 1968, 1. 12. 1968, 1. 1. 1969, 1. 2. 1969, 1. 3. 1969, 1. 4. 1969, 1. 5. 1969, 1. 6. 1969, 1. 7. 1969, 1. 8. 1969, 1. 9. 1969, 1. 10. 1969, 1. 11. 1969, 1. 12. 1969, 1. 1. 1970, 1. 2. 1970, 1. 3. 1970, 1. 4. 1970, 1. 5. 1970, 1. 6. 1970, 1. 7. 1970, 1. 8. 1970, 1. 9. 1970, 1. 10. 1970, 1. 11. 1970, 1. 12. 1970, 1. 1. 1971, 1. 2. 1971, 1. 3. 1971, 1. 4. 1971, 1. 5. 1971, 1. 6. 1971, 1. 7. 1971, 1. 8. 1971, 1. 9. 1971, 1. 10. 1971, 1. 11. 1971, 1. 12. 1971, 1. 1. 1972, 1. 2. 1972, 1. 3. 1972, 1. 4. 1972, 1. 5. 1972, 1. 6. 1972, 1. 7. 1972, 1. 8. 1972, 1. 9. 1972, 1. 10. 1972, 1. 11. 1972, 1. 12. 1972, 1. 1. 1973, 1. 2. 1973, 1. 3. 1973, 1. 4. 1973, 1. 5. 1973, 1. 6. 1973, 1. 7. 1973, 1. 8. 1973, 1. 9. 1973, 1. 10. 1973, 1. 11. 1973, 1. 12. 1973, 1. 1. 1974, 1. 2. 1974, 1. 3. 1974, 1. 4. 1974, 1. 5. 1974, 1. 6. 1974, 1. 7. 1974, 1. 8. 1974, 1. 9. 1974, 1. 10. 1974, 1. 11. 1974, 1. 12. 1974, 1. 1. 1975, 1. 2. 1975, 1. 3. 1975, 1. 4. 1975, 1. 5. 1975, 1. 6. 1975, 1. 7. 1975, 1. 8. 1975, 1. 9. 1975, 1. 10. 1975, 1. 11. 1975, 1. 12. 1975, 1. 1. 1976, 1. 2. 1976, 1. 3. 1976, 1. 4. 1976, 1. 5. 1976, 1. 6. 1976, 1. 7. 1976, 1. 8. 1976, 1. 9. 1976, 1. 10. 1976, 1. 11. 1976, 1. 12. 1976, 1. 1. 1977, 1. 2. 1977, 1. 3. 1977, 1. 4. 1977, 1. 5. 1977, 1. 6. 1977, 1. 7. 1977, 1. 8. 1977, 1. 9. 1977, 1. 10. 1977, 1. 11. 1977, 1. 12. 1977, 1. 1. 1978, 1. 2. 1978, 1. 3. 1978, 1. 4. 1978, 1. 5. 1978, 1. 6. 1978, 1. 7. 1978, 1. 8. 1978, 1. 9. 1978, 1. 10. 1978, 1. 11. 1978, 1. 12. 1978, 1. 1. 1979, 1. 2. 1979, 1. 3. 1979, 1. 4. 1979, 1. 5. 1979, 1. 6. 1979, 1. 7. 1979, 1. 8. 1979, 1. 9. 1979, 1. 10. 1979, 1. 11. 1979, 1. 12. 1979, 1. 1. 1980, 1. 2. 1980, 1. 3. 1980, 1. 4. 1980, 1. 5. 1980, 1. 6. 1980, 1. 7. 1980, 1. 8. 1980, 1. 9. 1980, 1. 10. 1980, 1. 11. 1980, 1. 12. 1980, 1. 1. 1981, 1. 2. 1981, 1. 3. 1981, 1. 4. 1981, 1. 5. 1981, 1. 6. 1981, 1. 7. 1981, 1. 8. 1981, 1. 9. 1981, 1. 10. 1981, 1. 11. 1981, 1. 12. 1981, 1. 1. 1982, 1. 2. 1982, 1. 3. 1982, 1. 4. 1982, 1. 5. 1982, 1. 6. 1982, 1. 7. 1982, 1. 8. 1982, 1. 9. 1982, 1. 10. 1982, 1. 11. 1982, 1. 12. 1982, 1. 1. 1983, 1. 2. 1983, 1. 3. 1983, 1. 4. 1983, 1. 5. 1983, 1. 6. 1983, 1. 7. 1983, 1. 8. 1983, 1. 9. 1983, 1. 10. 1983, 1. 11. 1983, 1. 12. 1983, 1. 1. 1984, 1. 2. 1984, 1. 3. 1984, 1. 4. 1984, 1. 5. 1984, 1. 6. 1984, 1. 7. 1984, 1. 8. 1984, 1. 9. 1984, 1. 10. 1984, 1. 11. 1984, 1. 12. 1984, 1. 1. 1985, 1. 2. 1985, 1. 3. 1985, 1. 4. 1985, 1. 5. 1985, 1. 6. 1985, 1. 7. 1985, 1. 8. 1985, 1. 9. 1985, 1. 10. 1985, 1. 11. 1985, 1. 12. 1985, 1. 1. 1986, 1. 2. 1986, 1. 3. 1986, 1. 4. 1986, 1. 5. 1986, 1. 6. 1986, 1. 7. 1986, 1. 8. 1986, 1. 9. 1986, 1. 10. 1986, 1. 11. 1986, 1. 12. 1986, 1. 1. 1987, 1. 2. 1987, 1. 3. 1987, 1. 4. 1987, 1. 5. 1987, 1. 6. 1987, 1. 7. 1987, 1. 8. 1987, 1. 9. 1987, 1. 10. 1987, 1. 11. 1987, 1. 12. 1987, 1. 1. 1988, 1. 2. 1988, 1. 3. 1988, 1. 4. 1988, 1. 5. 1988, 1. 6. 1988, 1. 7. 1988, 1. 8. 1988, 1. 9. 1988, 1. 10. 1988, 1. 11. 1988, 1. 12. 1988, 1. 1. 1989, 1. 2. 1989, 1. 3. 1989, 1. 4. 1989, 1. 5. 1989, 1. 6. 1989, 1. 7. 1989, 1. 8. 1989, 1. 9. 1989, 1. 10. 1989, 1. 11. 1989, 1. 12. 1989, 1. 1. 1990, 1. 2. 1990, 1. 3. 1990, 1. 4. 1990, 1. 5. 1990, 1. 6. 1990, 1. 7. 1990, 1. 8. 1990, 1. 9. 1990, 1. 10. 1990, 1. 11. 1990, 1. 12. 1990, 1. 1. 1991, 1. 2. 1991, 1. 3. 1991, 1. 4. 1991, 1. 5. 1991, 1. 6. 1991, 1. 7. 1991, 1. 8. 1991, 1. 9. 1991, 1. 10. 1991, 1. 11. 1991, 1. 12. 1991, 1. 1. 1992, 1. 2. 1992, 1. 3. 1992, 1. 4. 1992, 1. 5. 1992, 1. 6. 1992, 1. 7. 1992, 1. 8. 1992, 1. 9. 1992, 1. 10. 1992, 1. 11. 1992, 1. 12. 1992, 1. 1. 1993, 1. 2. 1993, 1. 3. 1993, 1. 4. 1993, 1. 5. 1993, 1. 6. 1993, 1. 7. 1993, 1. 8. 1993, 1. 9. 1993, 1. 10. 1993, 1. 11. 1993, 1. 12. 1993, 1. 1. 1994, 1. 2. 1994, 1. 3. 1994, 1. 4. 1994, 1. 5. 1994, 1. 6. 1994, 1. 7. 1994, 1. 8. 1994, 1. 9. 1994, 1. 10. 1994, 1. 11. 1994, 1. 12. 1994, 1. 1. 1995, 1. 2. 1995, 1. 3. 1995, 1. 4. 1995, 1. 5. 1995, 1. 6. 1995, 1. 7. 1995, 1. 8. 1995, 1. 9. 1995, 1. 10. 1995, 1. 11. 1995, 1. 12. 1995, 1. 1. 1996, 1. 2. 1996, 1. 3. 1996, 1. 4. 1996, 1. 5. 1996, 1. 6. 1996, 1. 7. 1996, 1. 8. 1996, 1. 9. 1996, 1. 10. 1996, 1. 11. 1996, 1. 12. 1996, 1. 1. 1997, 1. 2. 1997, 1. 3. 1997, 1. 4. 1997, 1. 5. 1997, 1. 6. 1997, 1. 7. 1997, 1. 8. 1997, 1. 9. 1997, 1. 10. 1997, 1. 11. 1997, 1. 12. 1997, 1. 1. 1998, 1. 2. 1998, 1. 3. 1998, 1. 4. 1998, 1. 5. 1998, 1. 6. 1998, 1. 7. 1998, 1. 8. 1998, 1. 9. 1998, 1. 10. 1998, 1. 11. 1998, 1. 12. 1998, 1. 1. 1999, 1. 2. 1999, 1. 3. 1999, 1. 4. 1999, 1. 5. 1999, 1. 6. 1999, 1. 7. 1999, 1. 8. 1999, 1. 9. 1999, 1. 10. 1999, 1. 11. 1999, 1. 12. 1999, 1. 1. 2000, 1. 2. 2000, 1. 3. 2000, 1. 4. 2000, 1. 5. 2000, 1. 6. 2000, 1. 7. 2000, 1. 8. 2000, 1. 9. 2000, 1. 10. 2000, 1. 11. 2000, 1. 12. 2000, 1. 1. 2001, 1. 2. 2001, 1. 3. 2001, 1. 4. 2001, 1. 5. 2001, 1. 6. 2001, 1. 7. 2001, 1. 8. 2001, 1. 9. 2001, 1. 10. 2001, 1. 11. 2001, 1. 12. 2001, 1. 1. 2002, 1. 2. 2002, 1. 3. 2002, 1. 4. 2002, 1. 5. 2002, 1. 6. 2002, 1. 7. 2002, 1. 8. 2002, 1. 9. 2002, 1. 10. 2002, 1. 11. 2002, 1. 12. 2002, 1. 1. 2003, 1. 2. 2003, 1. 3. 2003, 1. 4. 2003, 1. 5. 2003, 1. 6. 2003, 1. 7. 2003, 1. 8. 2003, 1. 9. 2003, 1. 10. 2003, 1. 11. 2003, 1. 12. 2003, 1. 1. 2004, 1. 2. 2004, 1. 3. 2004, 1. 4. 2004, 1. 5. 2004, 1. 6. 2004, 1. 7. 2004, 1. 8. 2004, 1. 9. 2004, 1. 10. 2004, 1. 11. 2004, 1. 12. 2004, 1. 1. 2005, 1. 2. 2005, 1. 3. 2005, 1. 4. 2005, 1. 5. 2005, 1. 6. 2005, 1. 7. 2005, 1. 8. 2005, 1. 9. 2005, 1. 10. 2005, 1. 11. 2005, 1. 12. 2005, 1. 1. 2006, 1. 2. 2006, 1. 3. 2006, 1. 4. 2006, 1. 5. 2006, 1. 6. 2006, 1. 7. 2006, 1. 8. 2006, 1. 9. 2006, 1. 10. 2006, 1. 11. 2006, 1

ŠE ENA TOVARNA V ŽAVLJAH

Kratka zgodovina tržaškega industrijskega pristanišča

Prvi njegovi zametki segajo v leto 1907, še prej pa je v Žavljah postavila svoj obrat «Esso Standard Italiana»

Število podjetij v žavljanskem industrijskem pristanišču se je v dveh desetletjih dvignilo na 113: na seznamu se je namreč pojavila nova družba «Calza Bloch Trieste», ki je odkupila okoli 25.000 kv.m površine nasproti obratom «Stabilimenti meccanici triestini», in ki bo začela s proizvodnjo letom proizvajati moške nogavice. Gre za pobudo, ki bo zahtevala 3 milijarde lir investicij in ki bo nekako čez dve leti dosegla proizvodnjo 18 milijonov parov moških nogavic na leto (od tega 20 odst. za otroke). Slovenska položitev temeljne kama za prvi paviljon bo prihodnji tork dopoldne.

S tem bo žavljansko industrijsko pristanišče zabeležilo znaten korak naprej na poti postopnega osvajanja ravninskega sveta na južni strani Trsta in pričakovati je, da bo njegov vodstvo zdej ponovno postavilo zahtevno, a zaželeno, in to: ustanoviti na Kras ali proti Trzinu, kakor je že napovedal namestnik predsednika ustanove dr. M. Cecovini, v svoji pravkar izšli «Kratki zgodovini tržaškega industrijskega pristanišča» ki jo je objavil tržaški Rotary klub.

V svojem delu je pisec povzel razvoj dogodkov na področju, ki se razprostira med Domonom in Orehom, od rimskih časa dalje do današnjih dni. Dr. Cecovini ugotavlja, da v svojem delu, da segajo prvi zametki industrijskega pristanišča nazaj v leto 1907, ko je skupina tržaških kapitalistov prišla na misel, da bi valorizirala področje v žavljanskem zalivu, ki so ga z gradnjo valobranov, s katerimi so nameravali zaščititi novo pristanišče pri sv. Andreju, zanesljivo obvarovali pred valovi. V ta namen so ustanovili posebno združenje «Associazione per i fondi di Zaulis», kateremu je natočeval predstavnik nove rodbine Economio. Kmalu nato pa so začeli kopati manjši prekop, ki je veljal za kanal. Konec leta 1891 pa je v bližini začel delovati obrat «Esso Standard Italiana», kateremu je v letu 1907 pridružil oljarna, poznejši obrat «Gaslini».

Industrijska cone je nato ostala nespremenjena vse do leta 1929, ko je v Trstu ustanovila Družba za industrijsko pristanišče v Žavljah.

Zgodovinske perspektive

(Nadaljevanje s 3. strani)

da bi postavili svoje nepravovorne kandidature liste. Dne 3. novembra so bile politične volitve in so v volilnem okrožju Cedad izbrali za državnega poslanca Pacifica Vallujsa, glavnega urednika lista «Giornale di Udine», ki je bil duša vsega prepovedovskega gibanja v Furlaniji in ki so zanj glasovali seveda beneški Slovenci, čeravno jim je napovedal blagodejne posledice italijanizacije po čisto italijanski osnovnih šolah že takoj v prvi generaciji.

Nato so imeli v Furlaniji obiska obeh glavnih osebnosti nove Italije: kralja Viktorja Emanuela II., dne 14. novembra 1886 in Garibaldija 1. marca 1887. Kralj, kot je bil ustavni kralj, ni znil nič takega, da bi ostalo za zgodovino. Garibaldi pa je bil zgovoren kot na vseh svojih zborovanjih. In ker se ni bal nobene odgovornosti, si je v pogovoru z množico privoščil duhovnike, sosede onstran meje in seveda še krivične meje.

Po desetletjih spisov o krajevni zgodovini in o italijanskem preporodstvu v naših krajih, je Caporaccioco delo prijeten odhiti po neskončnih emocijskih hvalospevih, saj prinaša s svojim že omenjenim kritičnim gledanjem na zgodovinsko leto 1886 za nas Slovence več svetlosti, kakšno je bilo ozadje oktobrskega plebiscita in katere silnice so uravnavale njegov potek.

URARNE in ZLATARNE SEDMAK

- TRST Viale XX Settembre 16 tel. 96016
- NABREŽINA (center)
- SESLJAN (center)

ZLATI in SREBRNI OKRASNI PREDMETI

Kino na Učedniah

predvaja danes, 22. t. m. ob 18. uri avanturistični film:

MACISTE
L'EROE PIÙ GRANDE DEL MONDO
(MACIST, NAJVEČJI JUNAČ SVETA)
Igrata: MARK FOREST in J. GRECI

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 22. t. m. ob 19.30 Cinemascope barvni film:

LA CADUTA DELL'IMPERO ROMANO
(PADEC RIMSKEGA CESARSTVA)
Nastopajo najboljši sedanj filmski igralci: SOPHIA LOREN, JAMES MASON, STEPHEN BOYD, ALEC GUINNESS, OMAR SHARIJ in drugi.

ljah, ki je pri rimski vladi dosegla objavo kraljevega dekreta št. 2260 z dne 10. aprila 1929, s katerim je bilo družbi omogočeno, da prične z razlaševanjem potrebnih zemljišč. Kljub ugodnostim, ki jih je predstavljali omenjeni dekret, pa družba ni napredovala, in njeno delo je popolnoma prenehalo. Ko pa so leta 1936 pričeli graditi št. stalinco Aquila, je družba zaprosila osrednje oblasti za nove olajšave, leta 1940 pa so te namenile žavljanski pobudi 20 milijonov lir prispevka za križje stroškov pri graditvi potrebnih infrastruktur (cest, kanalizacije, napeljav elektricne energije itd.). Druga svetovna vojna je razvoj pristanišča ponovno zavrla.

Stvari so se odločno pomaknile naprej z nastopom ZVU, ki je 21. maja 1949 uresničila «Ustanovo za industrijsko pristanišče v Trzinu»; ista ustanova je Trzinu zagotovila niti ustanove za javno koristne in jim priznala posebno pravno moč. Ustanova je odkupila od predhodnih družb do tedaj «industrializirano» zemljišče (632.000 kv. metrov), in sicer za 80 milijonov lir. Naslednje leto, 15. septembra 1950, so začeli zidati transformatorsko postajo, tovarno FLENT in vodovod. Tovarna FLENT, ki je izdelovala drobne žarnice, je prenehala z delom že po nekaj mesecih: to je bil prvi stecaj v pristanišču; kakor znano, so temu poseje sledili stecaji podjetja Sbocehiti in tovarne Kraftmetala, medtem ko je podjetje Crane Orion še vedno v rednih tečajih. V prostore FLENT je nato vselilo podjetje Dukce, vendar, na razvalinah, ki jih je povzročilo šest bombnih napadov, preostanek naprav, je v teh letih vstala nova Aquila, ki je v svoji preporod investiral nekaj čez 12 milijard lir.

Leta 1954 je začela obratovati tovarna Ialtementi, ki je eno izmed

VČERAJ V SEJNI DVORANI POROTNEGA SODIŠČA

Izzrebali so 12 porotnikov

Odložena razprava proti 36 ženskam, obtoženim, da so ponarejevale podpise na menicah

V sejni dvorani porotnega sodišča so včeraj izzrebali 12 porotnikov, ki bodo prisostvovali razpravi o porotnem sodišču. Razprave na porotnem sodišču se bodo pričele 16. novembra, tem pa bo prisostvovalo samo 6 porotnikov. Na vsak način so jih včeraj izbrali 12, ker se lahko vedno zgodi, da kdo od njih, ne more prisostvovati razpravi.

Za porotnike so bili izbrani: 46-letna Mariola Parenzana iz Ratinje (Artegna), Ul. Villa 162, 34-letna Anna Maria Carlesii iz Pasiata di Prato Ul. Bressa 86, 40-letna Irene Negrich por. Cerne iz Trsta, Ul. Commerciale 134, 63-letni Carlo Paulizza iz Trsta Ul. S. Pelagio 10, 35-letni Mario Abrami iz Gorice Ul. Farini 2, 54-letna Ada Tomadoni por. Terpin iz Krimina Ul. Vecchia 7, 42-letni Giancarlo Adami iz Tolmeča Ul. Matteotti 10, 36-letni Giuseppe Geletti iz Trsta Ul. Piccardi 1/1, 61-letni Antonio Forniz iz Vidma Ul. Camini 2, 35-letni Sergio Endrigo iz Pordenona, Trg Risorgimento 31, 37-letni Aldo Carnei iz Gorice Ul. Bailla 17 in 44-letni Mario Brunello Zanliti iz Fagagne.

Včeraj se je bila morala na kazenskem sodišču nadaljevati sodna razprava proti skupini 36 žensk, ki so bile obtožene goljufij in ponarejevanja podpisov na menicah, kot smo o tem že poročali. Ob začetku razprave pa so odvetniki, ki branijo obtožbenke, zaprosili predsednika sodišča dr. Luginja, naj bi razpravo odločil nekaj dni, da bi imeli možnost, da se s svojimi pravniki posvetijo na to, kaj bi bilo potrebno, da bi se razprava nadaljevala v boljši okolnosti. Včeraj se je bila morala na kazenskem sodišču nadaljevati sodna razprava proti skupini 36 žensk, ki so bile obtožene goljufij in ponarejevanja podpisov na menicah, kot smo o tem že poročali. Ob začetku razprave pa so odvetniki, ki branijo obtožbenke, zaprosili predsednika sodišča dr. Luginja, naj bi razpravo odločil nekaj dni, da bi imeli možnost, da se s svojimi pravniki posvetijo na to, kaj bi bilo potrebno, da bi se razprava nadaljevala v boljši okolnosti.

Na sodišče je včeraj jutraj pri-

Delavec je padel z zidarskega odra in se hudo ranil

Včeraj jutraj se je na gradbišču podjetja «Manent» v Ul. Pluniani pri preložitvi zidane stene, 33-letni delavec Mario Latin iz Nasseja San Mauro v Sesljanu je stal na 4 metre visokem zidarskem odru in razpadel ogradije sestavljeno iz cevi «Innocenti», ki je stalo okrog dokonecne stave. Nenadoma se je neovestno vrnil nazaj, izpadel s stene in strmoglavil v praznino. Lajenje je treščil na tla in nezvesten obležal. Hudo se je poobil po glavi in se ranil po levem komolcu. Delovni tovariši so nesrečnika poklicali na pomoč in hitro poklicali rešilni avto RKC. Bolnišničarji so ga spravili v rešilni avto in oddrli proti bolnišnici, Latina so nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek in zdravniki so si pridržali prognozo.

Okradel je prijatelja

Predvčerajšnjim so policisti letočnega oddelka prijaviteli sodišču se enega tatva. Gre za 18-letnega morarja Giovannijsa Cognino-Vanninija iz Kriza 579, ki je svojemu prijatelju, 19-letnemu Darju Tenceju iz Kriza 144, ukradel 84.900 lir. V torek 4. oktobra je Tence prišel na letišče oddelek in povedal, da je jutraj okrog 7. ure v večji letališčni avto ukradel prijatelja. Prijatelj se mu je pridružil, ko je odšel v neko banko, kjer je kasiral ček za 72.000 lir. Oba sta se nato napotila iskati zaposlitve. Uro kasneje sta se zgledila pri avtoprevoznem podjetju «La Milanese» v Ul. Pietratorina, kjer so sprejeli v službo samo Tenceja, medtem ko za Vanninija ni bilo mesta.

Tedaj se je Vannini odločil, da bo počakal prijatelja do kosila. In zgodilo se je, da je Tence okrog 13.30 ur prišel v letališčno, da bi se preoblekel ter ugotovil, da je denar izgubil. Pozanimal se je pri drugih uslužbenkih, če so videli Vanninija in ti so mu povedali, da je njegov prijatelj, s pretežno, da hoče napisati pismo, okrog 10. ure šel v letališčno in se kmalu nato oddaljil.

Tence ni več dvomil, da ga je prijatelj okradel, zato se je podvil na kvesturo, kjer je tatvino prijavil in povedal koga sumi. Policisti so začeli iskati Vanninija, vendar ga več dni niso mogli islati. Šele prejšnjo soboto so ga zasledili v nekem baru v Krizu in ga pospremili na zaslišanje. Vannini je priznal tatvino in povedal, da si je v ukradenim denarjem kupil jopič in par hlač, nato pa odpotoval v Rim na izlet, kjer je potreboval še peštanek denarja.

Vanninija so policisti prijaviteli zaradi tatvine z obteževalnimi okoliščinami in ga pustili na začasnih svobodi.

Smrtne posledice padca na domu

Na nevrokirurškem oddelku je včeraj popoldne izdihnila 90-letna gospodinja Maria Antonietta Pitacco vd. Vascotto iz Ul. Gambini 5. Nesrečnica se je 12. t. m. ponesrečila doma in se pri padcu pobila po glavi in telu. Dve dni se je borila za življenje, nato pa je umrla. Njen pokoj bo 19. oktobra ob 10. uri v cerkvi sv. Marije. Pokop bo ob 11. uri v cerkvi sv. Marije. Pokop bo ob 11. uri v cerkvi sv. Marije.

Goriško-beneški dnevnik

ZA ZAKLJUČEK 4-DNEVNEGA BIVANJA V NAŠI DEŽELI

Predsednik Saragat obišče danes ladjedelnico v Trzinu in Gorico

Prihod v ladjedelnico v Trzinu ob 10. uri, v Gorico ob 11.15 - Ob 15. uri obisk kostnice na Oslavju

Goriška pričakuje svojega državnega poglavarja, predsednika republike Giuseppea Saragata. Današnji bo njegov zadnji dan bivanja v Furlaniji in na Goriškem, zvečer se bo poslovil od naših krajev in se vrnil v prestolnico.

Predsedniški sprevid bo krenil iz Vidma okoli 9. ure ter bo prevozil avtomobilsko cesto do Mošenca, kjer bo zavlil v CRDA v Trzinu. Prihod je predviden za 10. uro. V Trzinu bo predsednika pozdravil župan Romani, v imenu notranje komisije pa bo njen predsednik Lorenzo v ladjedelnici poklonil meter dolgo maketo ladje «Galileo Galilei», zgrajene v Trzinu. Predsednik bo na današnji potovni spremljal minister Scaglia, predsednik IRI Petrilli in drugi.

Izvedli smo, da bodo imeli delavci obrata OET danes prost dan, prav tako tudi po solah v tistih krajih, kjer bo potoval visoki gost. Proti Gorici bo nadaljeval pot skozi Ronke, Zagrad, Gradsko in Majnino ter čez ločniški most, Ul. Aquileia in Korzo na Travniki, kamor bo prišel predvidoma ob 11.15. Pred prefekturo bo pregledal častno stražo 82. pešadijskega polka z zastavo in godbo polka «Nembo». Ob 11.30 mu bodo na prefekturi predstavili predstavniki oblasti, ob 12. uri bo odšel na Koren, kjer si bo ogledal Tominevo razstavo. Čez četrt ure bo predsednik republike skupno s svojim sprejemom nadaljeval pot po Carduccijevi ulici, Ul. Roma na Grad, kjer ga bo pozdravil župan Gorice Martina. Po sprejemu na Gradu bo ob 13.15 prišel na prefekturo na uradno kosilo.

Popoldne ob 15. uri (popoldanski ceremonij so antipirali za eno uro) se bo po Ul. Manelli, Santa Chiara, Drevozdru XX. septembra in Pevni odjedali na Oslavje, kjer bo položil venec. Po izkazanih vojaških časteh bo predsednik ob 15.30 zapustil Oslavje ter se skozi Krmin in Verso vrnil na letališče Rivolto, od koder bo odletel v Rim.

Predsednik Saragat se bo danes nekaj del časa zadržal samo v CRDA, na prefekturi in na Gradu v Gorici. Na pokopališču v Redu v bližini Trsta, kjer je imela sponum mrtvih, prav tako tudi na Oslavju.

Doslej so Gorico obiskali vsi štirje predsedniki, Einaudi, Gronchi, Segni in tokrat tudi Saragat, ki bo danes drugič med nami: prvič je bil v svojstvu tajnika PSDI oktobra 1948.

Pohod za mir v Vietnamu bo prihodnje nedeljo

Odbor za mir v Vietnamu iz Trzica in Gorice sta soglasno sklenila, da bo karavana motornih vozil obšla goriška središča sprihodnje nedeljo 30. oktobra po redu, ki naj bi veljal za 23. oktober.

Obrtniki se zahvaljujejo inž. Rigonatu

Pretekli ponedeljek je imela sejo pokrajinska komisija za obrt. Obrtniki so ob tej priliki vzeli na znanje odstop dosedanjega predsednika trgovinske zbornice inž. Rigonata, katerega bo nadomestil v njegovstvu Silvio Bressan. Obrtniki mislija, da dela nalog gosp. Sacchetti, naj izrazi inž. Rigonatu zahvalo za zanimanje, ki ga je pokazal pri reševanju problemov njihove kategorije.

Na seji so izpopolnili seznam obrtnikov, ki so podvrženi social-

nemu zavarovanju, dalje so pregledali nekaj prošelj za izdajo obrtnic brivcem, frizerjem in drugim obrtnikom. Vzeli so na znanje tudi ukrep bolniške blagajne za obrtnike glede seznama upokojenih obrtnikov, ki bodo brezplačno deležni zdravniške pomoči.

Predsedniški sprevid bo krenil iz Vidma okoli 9. ure ter bo prevozil avtomobilsko cesto do Mošenca, kjer bo zavlil v CRDA v Trzinu. Prihod je predviden za 10. uro. V Trzinu bo predsednika pozdravil župan Romani, v imenu notranje komisije pa bo njen predsednik Lorenzo v ladjedelnici poklonil meter dolgo maketo ladje «Galileo Galilei», zgrajene v Trzinu. Predsednik bo na današnji potovni spremljal minister Scaglia, predsednik IRI Petrilli in drugi.

Izvedli smo, da bodo imeli delavci obrata OET danes prost dan, prav tako tudi po solah v tistih krajih, kjer bo potoval visoki gost. Proti Gorici bo nadaljeval pot skozi Ronke, Zagrad, Gradsko in Majnino ter čez ločniški most, Ul. Aquileia in Korzo na Travniki, kamor bo prišel predvidoma ob 11.15. Pred prefekturo bo pregledal častno stražo 82. pešadijskega polka z zastavo in godbo polka «Nembo». Ob 11.30 mu bodo na prefekturi predstavili predstavniki oblasti, ob 12. uri bo odšel na Koren, kjer si bo ogledal Tominevo razstavo. Čez četrt ure bo predsednik republike skupno s svojim sprejemom nadaljeval pot po Carduccijevi ulici, Ul. Roma na Grad, kjer ga bo pozdravil župan Gorice Martina. Po sprejemu na Gradu bo ob 13.15 prišel na prefekturo na uradno kosilo.

Popoldne ob 15. uri (popoldanski ceremonij so antipirali za eno uro) se bo po Ul. Manelli, Santa Chiara, Drevozdru XX. septembra in Pevni odjedali na Oslavje, kjer bo položil venec. Po izkazanih vojaških časteh bo predsednik ob 15.30 zapustil Oslavje ter se skozi Krmin in Verso vrnil na letališče Rivolto, od koder bo odletel v Rim.

Predsednik Saragat se bo danes nekaj del časa zadržal samo v CRDA, na prefekturi in na Gradu v Gorici. Na pokopališču v Redu v bližini Trsta, kjer je imela sponum mrtvih, prav tako tudi na Oslavju.

Doslej so Gorico obiskali vsi štirje predsedniki, Einaudi, Gronchi, Segni in tokrat tudi Saragat, ki bo danes drugič med nami: prvič je bil v svojstvu tajnika PSDI oktobra 1948.

Pohod za mir v Vietnamu bo prihodnje nedeljo

Odbor za mir v Vietnamu iz Trzica in Gorice sta soglasno sklenila, da bo karavana motornih vozil obšla goriška središča sprihodnje nedeljo 30. oktobra po redu, ki naj bi veljal za 23. oktober.

Obrtniki se zahvaljujejo inž. Rigonatu

Pretekli ponedeljek je imela sejo pokrajinska komisija za obrt. Obrtniki so ob tej priliki vzeli na znanje odstop dosedanjega predsednika trgovinske zbornice inž. Rigonata, katerega bo nadomestil v njegovstvu Silvio Bressan. Obrtniki mislija, da dela nalog gosp. Sacchetti, naj izrazi inž. Rigonatu zahvalo za zanimanje, ki ga je pokazal pri reševanju problemov njihove kategorije.

Na seji so izpopolnili seznam obrtnikov, ki so podvrženi social-

nejih petih tečajev odprl se en tečaj za tajnike in stenodiatografe, ki bo čez dan. Tečaj obsega skupno 750 ur poučevanja najrazličnejših predmetov. Obiskovanje tečaja je brezplačno. Najboljšim golejcem bodo podelili diplome in denarne nagrade. Starši zavoljo golejcev, ki obiskujejo tečaj, ne izgubijo pravice do otroške doklade.

Predsedniški sprevid bo krenil iz Vidma okoli 9. ure ter bo prevozil avtomobilsko cesto do Mošenca, kjer bo zavlil v CRDA v Trzinu. Prihod je predviden za 10. uro. V Trzinu bo predsednika pozdravil župan Romani, v imenu notranje komisije pa bo njen predsednik Lorenzo v ladjedelnici poklonil meter dolgo maketo ladje «Galileo Galilei», zgrajene v Trzinu. Predsednik bo na današnji potovni spremljal minister Scaglia, predsednik IRI Petrilli in drugi.

Izvedli smo, da bodo imeli delavci obrata OET danes prost dan, prav tako tudi po solah v tistih krajih, kjer bo potoval visoki gost. Proti Gorici bo nadaljeval pot skozi Ronke, Zagrad, Gradsko in Majnino ter čez ločniški most, Ul. Aquileia in Korzo na Travniki, kamor bo prišel predvidoma ob 11.15. Pred prefekturo bo pregledal častno stražo 82. pešadijskega polka z zastavo in godbo polka «Nembo». Ob 11.30 mu bodo na prefekturi predstavili predstavniki oblasti, ob 12. uri bo odšel na Koren, kjer si bo ogledal Tominevo razstavo. Čez četrt ure bo predsednik republike skupno s svojim sprejemom nadaljeval pot po Carduccijevi ulici, Ul. Roma na Grad, kjer ga bo pozdravil župan Gorice Martina. Po sprejemu na Gradu bo ob 13.15 prišel na prefekturo na uradno kosilo.

Popoldne ob 15. uri (popoldanski ceremonij so antipirali za eno uro) se bo po Ul. Manelli, Santa Chiara, Drevozdru XX. septembra in Pevni odjedali na Oslavje, kjer bo položil venec. Po izkazanih vojaških časteh bo predsednik ob 15.30 zapustil Oslavje ter se skozi Krmin in Verso vrnil na letališče Rivolto, od koder bo odletel v Rim.

Predsednik Saragat se bo danes nekaj del časa zadržal samo v CRDA, na prefekturi in na Gradu v Gorici. Na pokopališču v Redu v bližini Trsta, kjer je imela sponum mrtvih, prav tako tudi na Oslavju.

Doslej so Gorico obiskali vsi štirje predsedniki, Einaudi, Gronchi, Segni in tokrat tudi Saragat, ki bo danes drugič med nami: prvič je bil v svojstvu tajnika PSDI oktobra 1948.

Pohod za mir v Vietnamu bo prihodnje nedeljo

Odbor za mir v Vietnamu iz Trzica in Gorice sta soglasno sklenila, da bo karavana motornih vozil obšla goriška središča sprihodnje nedeljo 30. oktobra po redu, ki naj bi veljal za 23. oktober.

Obrtniki se zahvaljujejo inž. Rigonatu

Pretekli ponedeljek je imela sejo pokrajinska komisija za obrt. Obrtniki so ob tej priliki vzeli na znanje odstop dosedanjega predsednika trgovinske zbornice inž. Rigonata, katerega bo nadomestil v njegovstvu Silvio Bressan. Obrtniki mislija, da dela nalog gosp. Sacchetti, naj izrazi inž. Rigonatu zahvalo za zanimanje, ki ga je pokazal pri reševanju problemov njihove kategorije.

Na seji so izpopolnili seznam obrtnikov, ki so podvrženi social-

nejih petih tečajev odprl se en tečaj za tajnike in stenodiatografe, ki bo čez dan. Tečaj obsega skupno 750 ur poučevanja najrazličnejših predmetov. Obiskovanje tečaja je brezplačno. Najboljšim golejcem bodo podelili diplome in denarne nagrade. Starši zavoljo golejcev, ki obiskujejo tečaj, ne izgubijo pravice do otroške doklade.

Predsedniški sprevid bo krenil iz Vidma okoli 9. ure ter bo prevozil avtomobilsko cesto do Mošenca, kjer bo zavlil v CRDA v Trzinu. Prihod je predviden za 10. uro. V Trzinu bo predsednika pozdravil župan Romani, v imenu notranje komisije pa bo njen predsednik Lorenzo v ladjedelnici poklonil meter dolgo maketo ladje «Galileo Galilei», zgrajene v Trzinu. Predsednik bo na današnji potovni spremljal minister Scaglia, predsednik IRI Petrilli in drugi.

Izvedli smo, da bodo imeli delavci obrata OET danes prost dan, prav tako tudi po solah v tistih krajih, kjer bo potoval visoki gost. Proti Gorici bo nadaljeval pot skozi Ronke, Zagrad, Gradsko in Majnino ter čez ločniški most, Ul. Aquileia in Korzo na Travniki, kamor bo prišel predvidoma ob 11.15. Pred prefekturo bo pregledal častno stražo 82. pešadijskega polka z zastavo in godbo polka «Nembo». Ob 11.30 mu bodo na prefekturi predstavili predstavniki oblasti, ob 12. uri bo odšel na Koren, kjer si bo ogledal Tominevo razstavo. Čez četrt ure bo predsednik republike skupno s svojim sprejemom nadaljeval pot po Carduccijevi ulici, Ul. Roma na Grad, kjer ga bo pozdravil župan Gorice Martina. Po sprejemu na Gradu bo ob 13.15 prišel na prefekturo na uradno kosilo.

Popoldne ob 15. uri (popoldanski ceremonij so antipirali za eno uro) se bo po Ul. Manelli, Santa Chiara, Drevozdru XX. septembra in Pevni odjedali na Oslavje, kjer bo položil venec. Po izkazanih vojaških časteh bo predsednik ob 15.30 zapustil Oslavje ter se skozi Krmin in Verso vrnil na letališče Rivolto, od koder bo odletel v Rim.

Predsednik Saragat se bo danes nekaj del časa zadržal samo v CRDA, na prefekturi in na Gradu v Gorici. Na pokopališču v Redu v bližini Trsta, kjer je imela sponum mrtvih, prav tako tudi na Oslavju.

Doslej so Gorico obiskali vsi štirje predsedniki, Einaudi, Gronchi, Segni in tokrat tudi Saragat, ki bo danes drugič med nami: prvič je bil v svojstvu tajnika PSDI oktobra 1948.

Pohod za mir v Vietnamu bo prihodnje nedeljo

Odbor za mir v Vietnamu iz Trzica in Gorice sta soglasno sklenila, da bo karavana motornih vozil obšla goriška središča sprihodnje nedeljo 30. oktobra po redu, ki naj bi veljal za 23. oktober.

Obrtniki se zahvaljujejo inž. Rigonatu

Pretekli ponedeljek je imela sejo pokrajinska komisija za obrt. Obrtniki so ob tej priliki vzeli na znanje odstop dosedanjega predsednika trgovinske zbornice inž. Rigonata, katerega bo nadomestil v njegovstvu Silvio Bressan. Obrtniki mislija, da dela nalog gosp. Sacchetti, naj izrazi inž. Rigonatu zahvalo za zanimanje, ki ga je pokazal pri reševanju problemov njihove kategorije.

Na seji so izpopolnili seznam obrtnikov, ki so podvrženi social-

PISMO UREDNIŠTVU

Zdravniška služba za kmečke zavarovance

V okviru občin je posredna, v pokrajinskem merilu pa neposredna

Kot neposredna obdelovalec zemlje sem vpisan v kmečko bolniško blagajno v svoji občini ter imam kot tak pravico do zdravniške oskrbe v primeru bolezni. Pred nekaj dnevi sem v resnici imel potrebo zdravniška in sem se zglasil na sedež občinske kmečke bolniške blagajne, da bi me pregledal zdravnik. Ko sem čakal skoro dve uri, pa so mi sporočili, da ni treba čakati in da lahko grem h kateremu koli zdravniku, ki me bo pregledal in mi predpisal zdravila. Tako zdravnik kot zdravila moram plačati sam, potem pa mi bo bolniška blagajna povrnila denar. Kako je dejansko s to zadevo; ali ni tudi pri kmečki bolniški blagajni uveljavljeno, da se zdravniška služba na neposredna zdravniška služba kot pri IN-AM, kjer gredo zavarovanci k zdravniku ne da bi jim bilo treba plačati in potem prositi za povračilo?

V zadevi smo se obrnili do pokrajinske kmečke bolniške blagajne za pojasnilo. Povedali so nam, da je v resnici uvedena pri občinski blagajni indirektna bolniška služba, pri kateri ima zavarovavec pravico proste izbire zdravnika, ki pa ga mora sam plačati in prositi potem za povračilo stroškov pri svoji blagajni. Če pa mu zdravnik predpiše specialni pregled ali zdravljenje v bolnišnici, potem pride za varovancev v kompetenco pokrajinske kmečke blagajne, kjer je zdravniška in bolniška oskrba na splošno.

Grubissa razstavlja v pasaji

Včeraj so odprli v razstavišču Pro Loco v goriški pasaji sliko tržaškega slikarja Guglielma Grubissa iz Trsta, ki je lansko leto razstavljal v «Piccola permanente» kakšnih 15 pokrajinskih slik v olju. Za sedanjjo je Grubissa pripravil vrsto marin, ki jih je izdelal v zadnjem času.

Slikar se je posvetil umetnosti pred 40 leti ter je na razstavah doma in v tuzemstvu prejel lepa priznanja; razstava bo odprta do 30. oktobra.

Kino

Gorica
VERDI, 17.30: «Requiem per un agente segreto», S. Granger in D. Bianchi; ameriški kinemaskop v barvah. Mladini pod 14. letom prepovedan.
CORSO, 18.00: «F.B.I. Operazione gatto», H. Mills in G. D. Jones. Ameriški barvni film.
MODERNISSIMO, 17.30-22.30: «4 dollari di vendetta», R. Woods, Ghia Arlen. Italijanski kinemaskopski film v barvah.
VITTORIA, 17-21.30: «Per il gusto di uccidere», C. Hill in G. Martin. Kinemaskopski film v barvah.
CENTRALE, 17.15-21.30: «Appuntamento al km 424», J. Gabin in F. Arnoul. Francoski film; mladini pod 18. letom prepovedan.

Tržica
AZZURRO, 17.30-22: «Missioni speciali Lady Chaplin», D. Bianchi in K. Clark. Kinemaskope v barvah.
EXCELSIOR, 16-22: «Se tutte le donne del mondo...», operazione paradiso, M. Conner in M. Lee. Kinemaskope v barvah.
PRINCIPE, 17.30-22: «I nostri mariti», A. Sordi, Tognazzi in M. Mercier.
S. MICHELE, 19-22: «Questo pazzo, pazzo, mondo», ameriški komiki.

Ronke
EXCELSIOR, 19-22: «Due mafiosi al Capone», Franchi in Ingrassia, v barvah.
RIO, 19-22: «Viva Maria!», B. Bardot in J. Moreau, v barvah.

DEZURNA LEKARNA
Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna CRISTOFORO LETTI, na Travniku št. 14, tel. 29-72.

DEZURNA CVETIČARNA
Jutri, 23. oktobra bo v Gorici odprta cvetličarna REICHMANN, Korzo Italija št. 3

SPORED IN URNIK SŠI

Danes, 22. oktobra
 ob 14.30 — atletski troboj (mladinci)
 ob 15.30 — telovadna mnogoboj (mladinci in mladinke)
 Za troboj in mnogoboj je obvezna telovadna oprema s copatami
 ob 20.30 — otvoritev, kratak spored s predstavitvijo soudeležnih društev in govor
 ob 21.00 — polfinalna tekma v košarki
 Cankar A - Doberdob (sodnika Spacal in Zavadlal)
 ob 21.30 — polfinalna tekma v košarki
 Barkovlje A - Škamperle (sodnika Zavadlal in La-ković)

Nedelja, 23. oktobra
 ob 7.30 — avtogimkana — Prijave samo do 7.30
 ob 11.00 — motogimkana — Prijave samo do 11. ure
 ob 15.30 — streljanje (ženske) — Prijave samo do 15. ure

Ponedeljek, 24. oktobra
 ob 20. uri streljanje — moški (Kolarič, Repen, Optine, Barkovlje, Kras, Sokol in Breg). Prijave samo do 21. Moški — kvalifikacije 30 točk; ženske — 25 točk s prvimi petimi streli. Prireditelji so podaljšali maksimalni čas streljanja na 6 minut (3 minute za vsako tarčo).

Torek, 25. oktobra
 ob 20. uri streljanje moški (Dom Gorica, Škamperle, Cankar). Prijave samo do 21. ure.

OPOZORILO. Prireditelj SSI vabi vsa društva, da se udeležijo sobotne otvoritve s ekipo, ki ne bo smela šteti več kot 11 članov. Predstavniki posameznih društev naj bodo v enotnih dresih in se lahko udeležijo otvoritvene slovesnosti tudi z društveno zastavo, ki pa ne sme presegati dolžine 150 cm.

SPORTNIKI, KI BODO NASTOPILI NA OTVORITVI, NAJ BODO NA STADIJONU ŽE OB 19.45.

Prirediteljski odbor javlja, da bo tekmovalje v «Kvizu» v nedeljo, 30. t. m. po odbojškarski tekmi.

KOŠARKA

MOŠKA A LIGA

Jutri začetek borb za koše

Po dolgem poletnem premoru bodo tudi košarkarji A lige ponovno stopili na igrišča. Basket je v Italiji predvsem v lanskem sezoni dosegel nepričakovanih uspehov. K temu so v glavnem pripomogli ameriški igralci, ki so ojačali marsikatero ekipo, in tako znatno dvignili košarkarski nivo na evropsko višino. Običnostno se je polnoštevilno odzvalo teknam in košarka je tako postala, za nogometom in košarstvom, tretji šport v Italiji.

Kase, da bo letošnje prvenstvo bolj izenačeno od prejšnjega, ko so se nepričakovano uveljavile nekatere ekipe kot Petrarca iz Padova, Rayer (letos Noalek) iz Benetk in druge, ki so delno zmanjšale premoč tradicionalnih lombardskih petek Simmenthal iz Milana in Ignis iz Vareseja. Letos pa se je predvsem okrepila Oransoda iz Can-tu, ki si je zagotovila enega najboljših jugoslovanskih košarkarjev Djerđjo, člana Zadra. Oransoda pa lahko računa tudi na Američana Burgessa, ki je soliden pivot. Poleg tega si je moštvo zagotovilo tehnično Borislava Stankovića, ki je eden najbolj priznanih svetovnih košarkarskih mojstrov. In prav prejšnji teden je dobil jugoslovanski tehnik izredno priznanje s tem, da mu je organizacijski odbor FI BA podelil vodstvo evropske reprezentance. Tudi druga milanska peterka All'Onestà bi lahko resno ogrozila dvojico favoritov. Candy iz Bologne pa ni ravno najbolj zaključila svoje pripravljajno dobo. Lombardi in drugi so morali namreč kloniti Casseri, kar bo seveda negativno vplivalo na celotno ekipo, ker posamezni igralci ne bodo zaupali v svoje lastne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

Letos nastopa v najvišji košarkarski ligi tudi gorško moštvo Spilgen Braua, ki je prijetno presenetilo v predkvalifikativnem obdobju. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči. Tudi Zorzi je peterka ima svoje kvalitativne moči.

ŠPORTŠPORTŠPORTŠPORTŠPORT

Drevi slovesna otvoritvena svečanost 9. slovenskih športnih iger

Na sporedu tudi polfinalni tekmi v košarki Cankar A - Doberdob in Barkovlje A - Škamperle

Danes ob 20.30 bo slovesna otvoritev 9. slovenskih športnih iger, športna manifestacija zamejskih Slovencev, ki se vedno bolj uveljavlja na Tržaškem sploh in v okolici. Današnji otvoritveni spored naj bi bil kratak, toda prijeten in učinkovit. Poleg tega se bo enajst predstavnikov vseh soudeležnih društev predstavilo občinstvu.

Sledila bosta polfinalni tekmi v košarki in sicer: Cankar A - Doberdob in Barkovlje A - Škamperle. Mislimo, da bi morali tekmi zadovoljiti občinstvo, kajti vse štiri ekipe precej dobro poznajo košarko in bo torej ta športna panoga na zadovoljivo tehnični višini. Apsolutna seveda ne bo manjkala, ker vsak atlet na prvenstvu lahko malo popusti, toda na športnih igrah...

Prvo srečanje: Cankar A - Doberdob. Cankarjevi so se za to tekmo ojačali s dvema solidnima igralcema in sicer s Košto in Sarazinom, ki bi lahko odločilno vplivala na končni rezultat srečanja. Predvsem Košta ima zadovoljivo realizatorsko moč in bo tako deloma zmanjšal največjo hibo Cankarja, ki je prav met na koš. Proti Barkovljanom B so namreč Vitez in drugi dali samo 47 točk, kar je seveda premalo če upoštevamo iregularno velikost svetovlanskih igrišča. Seveda so bili Barkovljani trd oreh, toda to ne opravičuje nizkega rezultata. Torej Košta bo bistveno važnost v vrstah Cankarja. Sarazin pa bo kot vedno raje zaigral v obrambi in skušal je z meči z razdalje presenetiti doberdobske obrambo.

Tudi Doberdobci niso pokazali v tekmi s Sokolom nič izrednega. Danes na bodo gorški predstavniki lahko računali na Maska Gergoleta in tako bo borba na odbitih žogan nedvomno bolj izenačena.

Kdo bo zmagal? Predvidevanje je zelo težko. Odbitne važnosti bodo tudi menjale in v tem primeru imajo nedvomno največje možnosti za končni uspeh Cankarjevi, če razpolagajo z večjim številom igralcev.

Možni postavi. CANKAR A: Vitez, Košta, Čermelj, Neubauer, Sarazin, Švara in Kocjančič.

DOBERDOB: Gergolet, Devetak, Lavrenčič, Gergolet, M. Dužman, in Princič.

Zbirališče tekmovalcev bo v 10. uri pri občinskem kopališču v Nabrezini, kjer bodo tudi slatičnice.

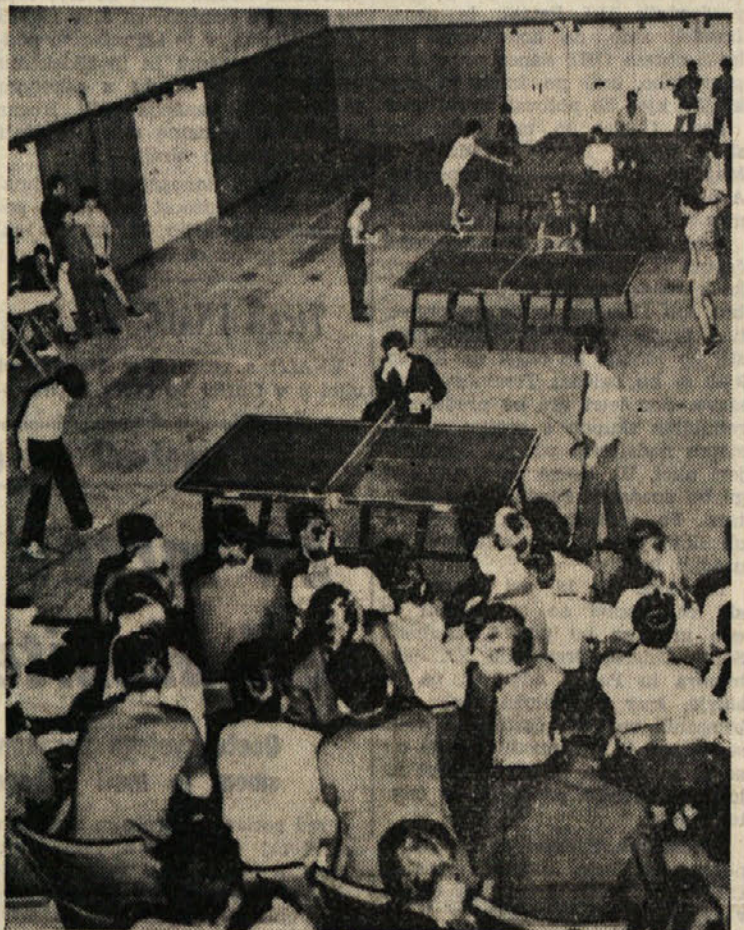
Lažjo nalogo, vsaj na papirju, pa bi morali imeti Barkovljani, ki so v izločilnem srečanju premoč-

turnirja. Predvsem Savo je trenutno v odlični formi, kar je tudi dokazal v nedeljo proti Iliriji, ko je dosegel proti močni ljubljanski ekipi kar 31 točk. Svetovlanska peterka pa nima izrednih strelcev, zna pa odvijati kolektivno zelo dobro igro; v košarki je to orodje še važnejše od nekaterih individualnosti. Možni postavi.

BARKOVLJE A: Savo in Borut Spacal, Vodopivec, Milčič, Kokošar, Brus in Racman.

ŠKAMPERLE: Plesničar, Orel, Jurkič, Milot, Rudež, Draščič, Ščilič, Šušteršič.

—edson—

Malokdaj so namiznoteniški turnirji privabili ob zelene mize toliko igralcev in igralic kot letošnji 9. slovenski športni iger. Stehlice prijave so prekoračile tudi najbolj optimistična pričakovanja in so spravile prireditelje v pravico zadrega. Tem se v dveh dneh tekmovalcev ni posrečilo izvesti predvidenega sporeda, zaradi česar bosta potrebna še dva dneva za določitev zmagovalcev med mladinci, pri članih in članih ter v moških, ženskih in mešanih dvojicah. Na sliki: pogled na dvorano med prvim dnevnim turnirjem.

DOMAČI NOGOMET

JUTRI V NEDELJO

Narščančiči
 Ob 9. uri v Boljuncu
 BREG - MUGGESANA

Juniorji
 Ob 11.15 v Boljuncu
 BREG - SAN GIOVANNI

Prijateljske tekme
 Ob 10.30 v Nabrezini
 VESNA - TECNOFERRAMENTA

Ob 14.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 15.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 16.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 17.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 18.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 19.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 20.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 21.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 22.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 23.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 24.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 25.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 26.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 27.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 28.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 29.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 30.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 31.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 32.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 33.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 34.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 35.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 36.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 37.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 38.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 39.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 40.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 41.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 42.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 43.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 44.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 45.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 46.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 47.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Ob 48.30 v Boljuncu
 ROSANDRA ZERIAL - TRIESTINA B

Tako jutri moštva na igriščih

LAZIO
 Cel; Zanetti, Marchesi (Mar); Carosi, Pagni, Dotti; Bagatti, Mari (Marchesi), D'Amato, Burlando (Bariti), Morrone.

ROMA
 Pizzaballa; Olivieri (Losi), Sen-sibile; Carpanetti, Losi (Carpanesi), Scala; Colausig, Peiró; Enzo, Tamborini, Barison.

CAGLIARI
 Reginato; Martiradonna, Longoni; Cera, Vescovi, Longo; Nené, Rizzo, Boninsegna, Gre-atti, Riva.

FIORENTINA
 Albertosi; Diomedè, Vitali; Bertini, Ferrante, Brizi; Manservigi (Gammari), Merlo, Brugnera, De Sisti, Chiarugi.

JUVENTUS
 Anzolin; Sarti, Leoncini; Ber-cellini, I., Castano, Salvatore; Favalli, Del Sol, De Paoli, Me-nichelli (Zigoni).

POGGIA
 Moschioni; Tagliavini, Corradi; Gettoni, Rinaldi, Micheli; Oltramari, Gambino, Nocera, Laz-zotti, Faleo.

VENEZIA
 Vincenzi; Tarantino, Mancini; Grossi, Capelli, Spagni; Bertogna, Benitez, Menecchi, Maz-zola II, Dori.

NAPOLI